

EESTI

25

PORDILEHT

IR. 4

APRILL

1934

Jalgrattad kõrgemas täiuses:
WANDERER, BRENNABOR,
SWIFT ja HOPPER,

harilikud ja võidusõidu, on
aastakümnete jooksul oma
vastupidavust üles näidanud.
Nõudke katalooge.

LIER & ROSSBAUM

TALLINN, VIRU 7.

Kodumaa vabrikute riide suurladu

Alfred Miller

Tallinn, Valli tänav 10 — tel. 468-02.

Sportlastele soodsaim riidekauba ostukoht.

Nõudke

Agfa fototarbeid
Müügil igas fotoäris

Esindus ja ladu Eesfis:

Hans Paulsen, Tallinn

Kaarli pst. 11, tel. 453-65

Spordi- ja võrksärke,
supelkostüüme,
trikoo pesu,
tennissokke,
varruka- ja
sukahoidjaid,
trakse j. n. e.

soovitab

rikkalikus valikus ja parimas headuses

A/S.

RAUANIIT

TALLINN

Põhja pst. 7, tel. 440-54.

„Päevaleht“

on erakondadest rippumatu,
levinuid ja loetavaim päeva-
leht Eestis. Suurim ning
kasulikem kuulutamise leht.

„Laste Rõõm“

— loetavaim lasteajakiri.

Suurimad ning täielisimad

raamatu- ja kirjutusmaterjalide kauplused,

— kirjanduse- ja paberilaod Eestis.

Täielisim graafikatööstus.

Tallinna Eesti Kirjastus-Ühisus,

Tallinn — Eesti, Pikk t. 2, oma majas.

EESTI SPORDILEHT

SPORTTEADUSLIK KUUKIRI

TOIMETUS: TALLINN, MÜÜRIVAHE 16-33.

TOIMETAJA: OSKAR LÖVI.

TOIMKOND: MAG. A. GRÜNBERG,
ED. HIOB, DR. E. KIRSCHENBERG, L. TÖN-
SON, DR. MED. J. VILMS JA H. VISMAN.

TELLIMISHIND: aastaks 3 krooni, $\frac{1}{2}$ a. 1 kr. 50 snt., $\frac{1}{4}$ a 75 snt.
Välismaale aastaks 4 krooni, $\frac{1}{2}$ a. 2 krooni, $\frac{1}{4}$ a. 1 kroon.
Üksiknumber 25 senti.

15. AASTAKÄIK

ILMUB IGA KUU
20. PÄEVAL

TALITUS: TALLINN, MÜÜRIVAHE 16-33.

TALITUS ON AVATUD IGAPÄEV KL. 2-4
TELEFON 444-28.

KUULUTUSI VÕTAVAD VASTU: talitus,
Müürivahe 16-33, tel. 444-28; A. Hahn, tel. 440-98
ja ajakirjanduse kontorid.

KUULUTUSTE HIND: välimine kaas ja tekstis: $\frac{1}{2}$ lhk. Kr. 50.—
 $\frac{1}{2}$ lhk. Kr. 25.—, $\frac{1}{4}$ lhk. Kr. 12.50; sisemised $\frac{1}{2}$ lhk. Kr. 40.—
 $\frac{1}{2}$ lhk. Kr. 20.—, $\frac{1}{4}$ lhk. Kr. 10.—

TELLIMISTE VASTUVÕTMINE talituses, kõigis postkontorites ja ajakirjanduse kontorites.

Nr. 4

Aprill

1934

MIS SENI ON TEHTUD

N. KANN, haridus- ja sotsiaalminister.

Vanade roomlaste klassikaline lause: „In corpore sano mens sana“ (terves kehas terve vaim) on niivõrd üldtunnustatud pedagoogiline tõde, et ta leidub igas pedagoogika õpperaamatus. See pedagoogiline postulaat, mis rõhutab kehalise kasvatus tähtsust või õigemini vaimse ja kehalise kasvatus kooskõlastamise vajadust, on küll selge ja endastmõistetav, kuid on leidnud erinevatel aegadel ja eri rahvastelt erinevat käsitlust. Vanade greeklaste juures olid kehalised harjutused tähtsaim osa kasvatus süsteemis, ka tütarlastel. Keskkaegne kloostrikool aga ei tunnustanud kehalise kasvatus tähtsust, oli kehalistele harjutustele koguni vaenulik, kuigi samal ajal rüütelkonnas hoolega harrastati kehakultuuri ühenduses sellele seisusele vajaliste sõjaväeliste harjutustega. Võib märkida, et kehalise kasvatus küsimused leiavad erilist tähelepanu ja suuremat hoolitsemist rahvaste raskemate heitluste järele. Nõnda sai kehaline kasvatus hoogu Saksamaal Napoleoni sõdade järele. Selle õhutajaks oli Friedrich Ludwig Jahn, suur isamaalane, kes tuntud „Turnvater Jahn“i nime all. Sõna „turnen“ on tema poolt võetud tarvitusele. Vene koolides sai võimlemine erilise tähelepanu osaliseks pärast kaotatud Vene-Jaapani sõda. Hakati värskendama seni püsinud üksluiseid võimlemisharjutusi Sokoli gümnaastika võtetega, võeti õppekavasse sõjalised mängud (poteschnõje). Eriti tähtis koht on kehalisel kasvatusel Inglise koolides juba kauemat aega. Pärast maailmasõda on hakatud tõeliselt hoolitsema noorsoo kehalise kasvatus eest paljudes maades.

Kuidas Eestis kehalisele kasvatusel koolides suhtub haridus- ja sotsiaalministeerium, kelle ülesandeks peale muu on õppe- ja kasvatus töö juhtimine ning rahva vaimse ja füüsilise arenemise eest hoolitsemine, nähtub algkooli õppekavadest, kus selle kohta on öeldud: „Algkooli tähtsam ülesanne on kasvatus. Kogu õpetus algkoolis peab võtma oma sihiks laste kehalise ning vaimse arendamise ja kõlbelise täiendamise, luues sellega aluse selge maailmavaate, kindla ning hea iseloomu ja teovõimsa isiksuse kujunemisele... Kehaline kasvatus on kooli üldiste kasvatuslike ülesannete täitmise alus-

tugi. Keha ja vaimu kasvamine on teineteisega seotud. Tubli ja terve keha on ka vaimse tegevuse loomuliku arenemise eeltingimuseks. Hoolitsemine noorsoo tervise eest aitab tõsta kogu rahva tervist. See kohustus ei lasu mitte ükski võimlemisõpetajal, vaid kõik õpetajad ja kooliarst peavad alati kaasa aitama laste tervise hoidmisele ja kehalisele kosumisele. Soovitav on sellele tähtsale tööle ka lastevanemaid võimalust mööda kaasa tömmata“ (Algkooli õppekavad 1928, lhk. 1 ja 126).

Samad põhimõtted kehalise kasvatus kohta korduvad ka keskkooli õppekavades, kus muuseas on öeldud: „Keskkooli ülesandeks on õpilasi igakülgset kasvatada, jätkates algkoolis seatud sihte ja teostades oma eesmärgi. Õpilaste kehaline kasvatus, nagu igasugune kasvatus koolis, on kogu kooli ühine ülesanne, mille sihikindel teostamine toimub lakkamata kooli nooremate liikmete kokkupuutumistel vanematega ja omavahel. Kehakasvatusele määratud aeg, tavaliselt nimetatud võimlemistundideks, pakub selle eriala õpetajaile erilisi võimalusi hoolitseda õpilaste füüsilise arenemise eest ja nõuab neilt sellekohast kavakindlat tööd“ (Keskkooli õppekavad 1930 lhk. 5 ja 201).

Kehalise kasvatus korraldamisel on tulnud Eesti koolil võita palju raskusi. Iseseisvuse algaastail puudusid tarviliselt ettevalmistatud õpetajad, puudusid paljudel koolidel vastavad võimlemisruumid ja seaded. Õpetajate ettevalmistamiseks korraldas haridusministeerium 1919.—1922. a. kaheksaüheksendal võimlemisõpetajate kursused, mis andsid koolidele aja nõuetele vastavaid õpetajaid. Järgnevatel aastail, suvisel koolitöö vaheajal, on korraldatud terve rida võimlemiskursusi õpetajaile. Neist on võtnud osa nii keskkooli kui ka algkooli õpetajad ja viinud kursustelt kaasa palju värskest koolidesse. Põhjalikuma ettevalmistamise otstarbel kehalise kasvatus alal andis haridusministeerium mitmele isikule stipendiume õppimiseks Soome, Saksa ja isegi Ameerika sellekohastes õppeasutustes. Need isikud töötavad praegugi meie noorsoo kehalise kasva-

tuse alal. Suurimaks ning tähtsaimaks ettevõtteks kehalise kasvatus arendamise alal oli kehakasvatuse instituudi avamine Tartu ülikooli juures, kus umbes 40 noort sai hea teadusliku ja praktilise ettevalmistuse kehalise kasvatus alal. Kahjuks tuli aga selle kasuliku asutuse tegevus ajutiselt katkestada, et vältida üleproduktiooni, sest juba esimesel lennul oli raske leida endale ettevalmistuse kohast tegevust.

Võimlemisruumide suhtes on olukord iseseisvuse vältel märksa paranenud. On ehitatud hulk koolimaju, kus on olemas ruumid võimlemise tarvis, mis võimaldab teha kehalisi harjutusi ka halva ilmaga, kui see vabas õhus on võimatu. On ehitatud võimalikud ka väljaspool koole, mida õpilased saavad kasutada. Seaduse järgi peab igal koolil olema mänguplats, ja paljudel koolidel ongi nad juba korraldatud. See kõik on muidugi veel kaugel ideaalist, kuid on siiski samm edasi.

Nagu eelpool tähendatud, ei piirdu kehaline kasvatus koolides üksi võimlemistundidega, kogu kooli tegevus peab olema korraldatud nõnda, et lapse vaimne ja kehaline arenemine oleks kooskõlastatud ja soodustatud ja seda takistavad tegurid kõrvaldatud võimaluse piires. Et lapsed võiksid areneda normaalselt ja harmooniliselt, on vaja tervishoiu nõuetele vastavaid kooliruumi paraja temperatuuri, hea valgustuse ja kuulaidase õhuhahuga ning puhastusega, laste kooliskäimine ei tohiks olla liig raske ja nende toidustamine peaks olema normaalne. Neid nõudeid on püütud täita ja nad on lühikese iseseisvusaja kestes ka märksa paranenud. Meie algkoolide majade üldarvust (1400) on viimase 15 aasta vältel ehitatud 350 maja, s. o. umbes 25%; peale selle on mitmed koolimajad ümber ehitatud, mille läbi nad on muutunud vastavamateks tervishoiu nõuetele. 205 algkoolimaja ehitamiseks on riik annud omavalitsustele 3.880.000 krooni laenu, mitte vähem pole kulutanud omavalitsused. Siin ja edaspidi on tarvitatud ümmargusi arve, mis täpsetele arvudele väga lähedal. Laenu maksmise tingimused on koolimajade ehitusfondi seaduse muutmise, mis vastu võeti riigikogu poolt 7. nov. 1933. a., märksa kergendatud. On ehitatud mitu uut kesk- ja kutsekooli maja. Need kulutused ja jõupingutused on loonud hulga paremusi koolinoorsoo arenemiseks, võrreldes endiste aegade, kuid teha jääb siiski veel palju.

Avalike algkoolide seaduse järgi on kooli ülalpidaja kohustatud avama koolis internaadi, kui kooliringkonnas leidub õpilasi, kelle asukoht koolist on üle 3 km. Kõigis uutes koolimajades, kus see vajaline, on ehitatud rahuldavad internaadi ruumid, vanades majades on nad puudulikud. Maa-alkkooli õpilastest, kelle üldarv on 85.000, elab üle 10.000 talvel internaadis.

Mitmes internaadis on korraldatud ühissöök, kusjuures lapsed saavad kolm korda päevas sooja sööki. See on väga tähtis kasvavale organismile. Haridus- ja sotsiaalministeerium on annud juhatusi õpilaste ühiselu korraldamiseks ja selles suunas on märgata edu. Kuid vaatamata sellele, et internaatide asutamine on kooli ülalpidajatele sunduslik ja internaate on olemas, käib $\frac{1}{5}$, s. o. üle 16.000 maa-alkkooli õpilase koolis iga päev üle 3 km kauguselt, neist üle 2000 lapse, kelle asukoht koolist üle 5 km, isegi 8 ja 10 km. Mitmed neist „rändureist“ eelistavad pikka kooliteed ühiselule koolis, teised ei pääse internaati ruumi puudusel. Neil noortel ränduritel tuleb „sportida“ iga päev 6—20 km ja sagedasti läbi pori ning vee, läbi lumehangede tuisus

KAANEPIILDIL:

Itaalia noorpõlv jooksmas Mussolini staadionil — Forum Mussolini.

ja tormis. Sportlastele on sport lõbuasi, väikestele algkooli õpilastele on aga selletaoline igapäevane sportimine riiklik kohustus. Karta on, et raskused ei kao kooliteelt veel niipea. Jääb vaid soovida, et meie noortel jatkaks jõudu neid raskusi võita kahjustamata oma tervist.

Haridus- ja sotsiaalministeerium ei ole piirdunud üksi noorsoo kehalise kasvatus korraldamisega koolis, kus peale võimlemise otseseks tegutsemiseks kehalise kasvatus alal tuleb lugeda ka tunduvalt osa tööõpetusest, vaid on toetanud noorte eneste algatusi ka väljaspool kooli. Ministeeriumi toetusel on korraldatud aastate vältel hulk spordi kursusi, loenguid, pidusid, ehitatud spordivälju, ette valmistatud instruktoreid. Suurimaks saavutiseks kehakultuuri arendamise alal on Eesti kultuurkapitali asutamine, mille üheks ülesandeks on rahva kehakultuuri arendamise alal tegutsevate asutuste ja ettevõtete loomine, ülalpidamine, teostamine ja toetamine. Selle ülesande paigutamine Eesti kultuurkapitali seaduse eelnõusse leidis ägedat protesti teiste asjaosaliste poolt. Võiks meenutada tuntud kirjaniku ja kriitiku artiklit „Üks äranarritud seaduse eelnõu“, kus haridusministeeriumile tehti kibedaid etteheiteid, et ta kavatses vaimsete alade kõrval hakata toetama ka kehakultuuri. Ometi õnnestus haridusministeeriumil kaitseda kehakultuuri huve ja riigikogu võttis vastu 5. veebruaril 1925. a. Eesti kultuurkapitali seaduse, kus on tunnustatud ka kehakultuuri arendamise vajadus. Selle seaduse alusel asutati kultuurkapitalist teiste sihtkapitalide hulgas ka kehakultuuri sihtkapital. Viimast kapitalist on antud kehakultuuri arendamiseks ta asutamise alates, s. o. 1925., kuni siiaamaani 280.000 krooni, pealeselle on mõnel juhul antud toetusi ka riigi eelarve kaudu. Nõnde summade abil on ehitatud võimlaid, ujulaid, staadione, spordivälju linnas ja maal, toetatud E. Spordilehe ja mitmete raamatute kirjastamist, antud stipendiume ettevalmistamiseks kehakultuuri alal töötamiseks ja teaduslike tööde koostamiseks, arendatud Eesti Tervishoiu Muuseumi tegevust, kaetud sihtkapitali valitsuse kulud ja palgaliste jõudude tasud. Ilma kultuurkapitali toetuseta ei ole mõeldav tegutsemine kehakultuuri alal sel määral kui see on toimunud meil iseseisvuse ajal.

On tehtud mõndgi, teha jääb veel palju. Vahest tuleb kuuldavale hääli, et meil on tehtud ja tehakse vähe rahva kehakultuuri arendamiseks, võrreldes teiste riikidega, ja nõutakse selle ala korraldamist riiklikul ja seadusandlikul teel. Võib sellega nõustuda, kuid tuleb pidada silmas, et ükski linn ei lenda kõrgemale kui tiivad kannavad ja et kõige paremad korraldused ei vii kaugemale, kui neil puudub majanduslik kandepind. Kui tulevikus jõuame edasi kas või samas tempos, milles oleme sammunud iseseisvuse 15 aasta jooksul, jõuame lähemale vanematele jõukamatele kultuurrahvastele ka rahva kehalise kasvatus alal.

Telegramm	
Rubin Tallinn	
Eesti Vabariigi Telegraaf Tallinna Peatelegraafi kontor	
Bielbern 5 21 19 11 05	
Omega esimesel kohal uue maailma rekordiga täpsuses 97,4 punktiga Rahvusvahelisel chronomeetrite võistlusel Teddingtoni tähetornis 1933.	
O m e g a.	

Kas päkal või tallal?

Jooksustiilidest, loomulikust jooksust ja treeningmeetodist.

A. KLUMBERG dr. R. Conradi ja teiste järgi.

Alati akuutsena püsib päevakorras vaidlus ühe või teise teatud jooksustiili paremaks tunnustamise kohta. Kõne all on olnud peamiselt kaks stiili: haarav- ja tõukestiil. Sporditeadlased on aastaid uurinud ja katsetanud mõlemaid stiile, kuid lõplikku otsust ühe või teise stiili kasuks pole veel langenud. On tekkinud koguni suured lahkarvamised: kaitstakse innukalt kord omaks võetud seisukohti. Suurematest autoriteetidest kaitsevad haaravstiili dr. Lauri Pihkala ja Saksa riigitreener J. Waitzer ning tõukestiili Douglas Lowe ja prof. dr. W. Klinge. Lowe üheks suureks põhjenduseks tõukestiili pooldamiseks on selle stiili tõttu võimaldatud parem lõpuspurt. Ta annab lõpuspurdile n. ö. raiumise teel suurema kiiruse, mis haaravstiilis joostes sellele omase kõrge kätehoiu ja pikema jooksusammu tõttu on nõrgatempolisem.

Los Angelesis peeti olümpiamängude ajal treenereite, arstide ja teiste sporditeadlaste kongress, millest osa võtsin ka mina. Päevakorda kerkis jällegi jooksustiilide küsimus. Lowe kaitseb oma ülaltoodud väiteid, millele tõendusena mina tõin ette J. Kusocinski. Kuso jookseb tõukestiilis ja teatavasti omab ta maailmas harvanähtavalt võimsa lõpuspuri. Mulle aga vastati, et haaravstiili suurim esindaja Paavo Nurmi on suutnud poolaka ületada vaatamata viimase kuulsale lõpuspurdile. Lõpuspurt pole päästnud Kusot kolm korda kapituleerumast Nurmile.

Stiilide eritlemisel läheb väga kaugele Austria sporditeoreetik L. Mang. Teoses „Lauf, Spring und Wurf“ märgib ta, et erinevad keha ja jalgade pikkused ning sellega seoses olevad jalgade tõstesuhted tingivad väga suuri individuaalseid vahesid liikumisviisis. Selle tõttu saab eritella koguni nelja stiili, millele L. Mang nimeks on annud: tõuke-, hoo- rulluv- ja haaravstiil. Näib siiski, et L. Mang oma stiilide jaotusega läheb tarbetult kaugele. Nii peenel eritlemisel pole olulist tähtsust ning lõppeks on koguni raske eritella iga n. ü. nõksu.

Tõuke- ja haaravstiili on aga väga kerge eritella. Mõlema stiili erilised tunnused on:

Tõukestiil:

- 1) jooks päkal, s. t. maad puutub esmalt päkk, millelt rullutakse varvastele;
- 2) põlvetõste kõrge;
- 3) kerehoiid tugevasti ettepoole;
- 4) keha edasilükkumine toimub peamiselt jala sirutuslihaste abil;
- 5) lühem jooksusamm.

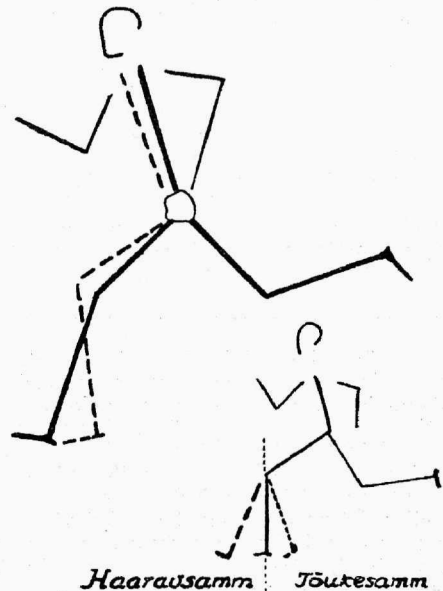
Haaravstiil:

- 1) jooks tallal, s. t. maad puutub esmalt kand, sellelt rullutakse kergelt päkale ja edasi varvastele;
- 2) põlvetõste madalam;
- 3) kerehoiid rohkem püsti;
- 4) sääre ettependeldamine ning sellest tingitud reie painutuslihaste kaastöö;
- 5) pikem ja ühtlasi pikaldasem jooksusamm.

Juuresoleval joonisel on punktiirjoonega märgitud jooksja asend tõukestiilis joostes ja täisjoonega haaravstiilis. Väiksemal joonisel on täpsemalt märgitud sääre ja ühtlasi labajala asend. Joonisel nähtult on haaravstiilis jala ettependeldamise tõttu peagu möödapääsmatu maapinna esmalt puutumine kannaga. Tõukestiil-

lis jooks on jooks päkal ja haaravstiilis üle kogu talla. Seega siis — kas päkal või tallal? — on teisiti ristitult suur küsimus jooksustiilide kohta. Jooksukuulsustest on tõukestiili esindajaiks J. Kusocinski, E. Vide, Hill, D. Lowe j. t. ning haaravstiili — P. Nurmi, V. Iso-Hollo, H. Larva, L. Virtanen j. t.

Peab ütleva, et mõlemal stiilil võib olla võrdne eluõigus. Tõukestiili heaks omaduseks on lühem lend, s. t. sammu vahe, mistõttu see stiil eriti soovitav on sprinteritele, kelle pingutuskestvus lühiajalisem. Haaravstiil on rohkem läbi löönud kehvusjooksjate juures, sest väsitav päkaljooks ja kõrge põlvetõste jääb ära. Sääre ettependeldamine, vähem järsulised liigutused ja pikem jooksusamm toovad suure ökonoomia jõukututamises ja liikumise keskmeses kiiruses. Kuigi haaravstiil sobib rohkem kehvusjooksjale, on ta tarvitusele ka mõne sprinteri juures. Näitena olgu E. Tolan. Kuid ta ei puutu maad siiski mitte enne kannaga.

Loodusrahvaste jooksustiili uurimusest järeldub, et inimese loomulik jooks sarnaneb haaravstiilile, seda mitte ainult kehvusjooksus, vaid ka lühemate distantide läbimisel. Räägitakse ühest Arizona indiaanlasest, kes haaravstiilis, mõistetavalt mitte selle väljakoolitatud kujul, olevat 100 m katnud ajaga 10,2! Võib-olla oli aga siin eksimusi ajamõõtmisel. Edasi: uurides nende laste jooksu, kelle jalalihased ja üldse kelle liikumine pole veel rikutud jalanõude kandmisest, peab jällegi konstateerima, et inimese loomulik jooks sarnaneb rohkem haaravstiilile. Mõistetavalt ei jookse kaugeleki kõik lapsed loomulik stiilis, sest põlvenemise ja eriti kasvatamise mõjul on stiil rikutud. Sportlikust seisukohast vaadatuna leiame suurema hulga loomulik stiilis jooksjaid lapsi eelkooliealiste seas. Kuid pärast mõne aastast kooliskäimist muutub laste loomulik jooksustiil järjest halvemaks. See on tingitud kauakestvast istumisest ja ka väärjalanõude kandmisest.

SUUREMAT TÄHELEPANU MURDMAAJOOKSULE

Kergejõustikule oleme viimaste aastatega tunduvalt edenenud. Edu ei tähista mitte ainult tippsaavutused, vaid ka kergejõustiku üldise kandepinna laienemine. Rõõmustavalt leiab kergejõustik laiemates hulkades ikka rohkem tunnustamist ja tema harrastamisele pööratakse senisest rohkem rõhku. Rahvusvaheliseltki on meie kergejõustiklased end tunnustusväärsest läbi löönud. Oleme nii mitmestki vanemast spordirahvusest mööda rühkinud, vaatamata sellele, et kergejõustik meil on noor spordiala, kuna vanemate spordirahvaste juures teda on harrastatud aastakümneid rohkem. Ka olümpiamängudel on Eesti omandanud hea koha teiste rahvuste peres. Eesti kergejõustikule suureks tunnustuseks on ka Euroopa esivõistluste korraldava toimkonna otsus, millega Eestile reserveeriti Toriinos septembris peetavatele euroopavõistlustele neli kohta Euroopa 100 parima seas. Võrreldes Eesti rahvaarvu Euroopa elanikkude üldarvuga on meile võimaldatud osavõtuprotsent veelgi tähelepanuväärsem.

See olgu üldiselt meie kergejõustiku kohta. Üksikuid alasid vaadates on mõnel alal siiski märgata kohaltammumist, kui mitte koguni tagasiminekut. Nimelt jooksudes, eriti pikamaajooksudes. Viimase kümne aasta vältel pole meie suutnud välja panna peagu ühtki rahvusvahelisesse klassi kuuluvat meest. Meie praegune jooksjate klass on allpool Euroopa keskpärasest taset, sellal, kui hüpetes ja visetes võime võistelda Euroopa parimatega. Sarnane ebahütlane kergejõustiku tase nõrgestab liikumist üldiselt ja ei võimalda edukat rahvusvahelist läbikäimist maavõistluste näol. Kuna maavõistluste kava tavaliselt koosneb enamikus jooksudest, siis mõjub nõrk jooksjate tase maavõistluste üldsaavutusele tagasikiskuvalt ning meie kergejõus-

tikku hinnatakse nõrgemaks. Nigel jooksjate-klass mõjub halvavalt ka võistluste ainelisele kordaminekule. Teatavasti ükski kergejõustiku ala ei tõmba kokku nii suurt pealtvaatajaskonda kui seda võivad jooksualad. Seepärast üldtaseme tõstmiseks ja ühtlustamiseks tuleks tõsiselt tähelepanu pühendada jooksusaavutuste parandamisele.

Millega on seletatav meie jooksjate keskpärase tase ja arvuliselt väike pere? Ometi on jooks üks pinevamaid ja kaunimaid alasid kergejõustikus.

Põhjuseid on palju. On tõsiasi, et jooksu ettevalmistus ja harjutus on kergejõustiku-alade seas raskemaid ja nõuab sportlaselt tüseda tööd, kõva enesedistsipliini, aega jne. Kuna spordialade valik on aga mitmekesine, siis siirdub enamik spordihuvilisi sarnastele kergematele spordialadele, nagu seda on hüpped, pallimängud jne. Ja kuigi väike osa jooksu siiski harrastab, paneb ta vähe rõhku ettevalmistavale harjutusele, et muutuda orgaanidetubliks, s. t. arendada tähtsamaid siseorgaane — kõhtu, südant ja kopsu — vastupidavamaks ja eluvõimelisemaks. Samuti hooldetakse vähe stiilipuhtuse eest, kui kevade alul siirdutakse kohe naelkingis jooksurajale, teostamata ettevalmistavaid harjutusi. Peab ütleva, et meie jooksjad harjutavad liig vähe. Sellega seltsib veel vähene võistlemine. Kogutulemusena pole loota saavutuste-edu sel määral, mis oleks olnud võimalik tüsedama ettevalmistuse puhul. Tuletage meele Jüri Lossmani kolossaalset treeningut. Nüüdisaja sportlaste ajaks see vist hirmu peale?! Näib, et meie oleme palju omandanud Kesk-Euroopa harjutusviisidest, mis sootuks erinevast ilmastikust ja hooajast meile ei sobi. Meil tuleks rohkem eeskuju võtta soomlas-

Jooks on tähtsaim põhiharjutus igale liikumiskoolile. Rohkem kui ükski teine tegevus arendab ta inimese tähtsamaid siseorgaane, nagu südant ja kopsu. Kergejõustikus on jooks alusmüüriks kõigile selle erialadele, nagu hüpetele ja isegi heidetele. Jooks on ka suureks abiks sportlasele vormi säilitamiseks talvel. Mida loomulikumat inimene jookseb, seda tähtsam on jooks kehalise kasvatuses tegurina. Inimesed peavad leidma aega jooksmiseks. Ka vanemas eas peetagu seda silmas. Eeskujuks olgu kuulus kirjanik Bernard Shaw, kes raugaeaski veel teeb igahommikuse jooksuharjutuse.

Paljudel inimestel on halvasti arenenud jalad. Jalaehtusvigu saab kas käieliselt või vähemalt osaliselt kõrvaldada sagedase käimise ja jooksmisega mereranna liival. Sellega antakse liikumisvõimalusi ka neile jalafunktsioonidele, mis jalanõudes pigistatult pole seda saanud. Jalalihased tugevnevad. Sportlastele peab ütleva, et nad treeningjooksudel varustaksid endid kummitaldadega jalanõudega, et kõvadel tänavatel joostes vältida jalapõrutusi ja liigendite vigastusi. Olen kodumaa sportlaste juures tähele pannud suuri eksimusi selle vastu. Tähelepanu pole mõistnud sellele juhtida isegi need vanemad sportlased, kes peaksid olema teadlikud kõvataldadega jalanõude kandmise kahjulikkusest.

Sakslased ehitasid ühe ülikooli spordiväljale spiraalkujulise jooksutee, mille iseäralduseks on lahtise ja pehme liivaga terrään. Raja laius on 1,5 m ja pikkus üle 100 m. Jooks sellisel rajal on väga väsitav, sest

liiva tõttu kipub jalg igal sammul libisema, mida saab vältida üksnes varvaste tugeva vastusurumisega. Keha vahelduvast asendist spiraalse tee tõttu leiavad liikumist ka labajala küljelihased. Lahtine liiv mõjub jalgadele nagu massaash. Pärast sarnast jooksu tuntakse suurt soojust jalgades, mis on tunnusmärgiks jalgade suurele läbitöötamisele. Kaks ringi spiraalteel on peagu sama, mis 400 m jooks vastasega võisteldes. Pehme rada võimaldab jooksutreeningut ka siis teha, kui selle läbi viimine tavalisel rajal on raskendatud jalgade põrutuse või mõne muu defekti tagajärjel.

Märkimisväärne on, kuidas raske edasiliikumise tõttu liival inimene automaatselt hakkab korralikumalt ja reeglipärasemalt töötama käte ja kerega. Seega, eriti algajale, on liivas jooks suureks plussiks kogu keha liigutuste arendamiseks.

Ülalselgitatult on spiraalringis jooksmisel suur tähtsus ka stiili parandamisele. Seepärast sarnane jooksurada ei tohiks puududa ühelgi spordiväljal. Seda peale stiili õppimise veel hügieenilisel ja ortopeedilisel põhjusel. Seni kuni Eestis pole spiraalrada pehme liivaga, võib paljajalu jooksmist harrastada kuskil mere-rannas liival. Nurmi treeningus oli palju liival jooksu. Sarnase treeninguga muutuvad jalatalad vastupidavamateks igasuguste hõõrumiste vastu, mis naelkingis joostes on sageli rikkunud nii mõnegi jooksu.

Mõistetavalt ei saada meistriks üksnes liival jooksmisega. See on ainult üks õppemeetod ja osa jooksja üldisest treeningkavast.

test ja rootslastest. Tuleks rohkem tähelepanu pöörata kevadisele käigu ja murdmaajooksu harjutusele, millega kõrvaldame jooksjate, eriti pikamaajooksjate, juures ilmnunud ettevalmistuse puudused. Kahjuks peab tunnustama, et meie parima kergejõustiku asjatundja A. Klumbergi käsiraamat, mis üldiselt rahuldab isegi nõudlikuma kergesportlase, jooksjate ettevalmistuse osas on pealiskaudne, pannes vähe rõhku kevadisele käigu ja murdmaajooksu harrastamisele.

Kuivõrd tähtis on jooksjatele ettevalmistusharjutusena murdmaajooks, sellest on juttu kergejõustiku eriteadlaste Lauri Pihkala ja Mike Murphy õpetustes. Lauri Pihkala kirjutab: „Mõned jooksjad ei õpi kuidagi jooksma võimalkalt ja ühtlasi kergelt, nii nagu seda nõuab stiil. Nad rakendavad töösse lihasid, mis takistavad tööd tegemast neil lihastel, mis tegelikult peaksid tööd tegema. Neil tuleb eeskätt õppida jooksma vedelalt ja lodevalt, käte alla rippudes. Toreدام kool selleks on murdmaajooks.“ Mike Murphy ütleb: „Õieti harjutamine on kõige parem virtusabinõu, mida ma üldse tunnen. See kõvendab keha kõiki osasid. Ma olen näinud nii mõndagi poissi, kellest see on teinud uue mehe.“ Kuulus inglane V. George poisikesena isa kaasas jahikoera talutades ja metsas joostes õppis oma tähtsaima treeningureegli: parim jooks murdmaal on joosta kaua ja kergelt, mitte aga vähe ja kõvasti.

Seepärast: meie jooksjate-klassi arenemiseks hüpajate ja heitjate tasemeni tuleks senisest tõsisemalt tähelepanu pöörata jooksu ettevalmistusele, võttes revideerimisele senised harjutusviisid ja asetades eriline rõhk kevadisele ettevalmistus-perioodile ja sellele järgnevale suvisele süstemaatilikule treeningule.

*

Kergejõustikku juhtiv keskorganisaatsioon — Eesti Kerge-, Ratta- ja Veespordi Liit — koos kaitseväge, kaitseväe ja võimlemiseõpetajate keskorganisaatsioonidega on asunud tööle ligemale tõmbamiseks kergejõustikule ja suurema huvi tõstmiseks kehaliste harjutuste ja spordi vastu üldse. Seks on välja töötatud murdmaajooksu märk ja vastav statuut sellele eeskujul, nagu see maksma pandi 1. hooajal suusatamise alal ja mis andis häid tulemusi. Loodame, et algatus aitab meie kergesporti suuremale edule.

Murdmaajooksu märgi võistluste korraldamine on võimaldatud kõigile organisatsioonidele ja neist osavõtt igale, vaatamata organisatsiooni kuuluvusele. Seega märgi katsetamise ja sooritamise võimalused on tehtud igati kättesaadavaks.

Ekraaviit tahab käesoleval hooajal erilist rõhku panna murdmaajooksu märgi katsevõistluste korraldamisele ja sarnaste võistluste propageerimisele. Esimesed võistlused korraldatakse ühiselt kaitseväge, kaitseväe, politsei ja piirivalve organisatsioonidega 6. mail s. a. Kadriorus. Samuti soovitab liit teistel linnadel ja organisatsioonidel korraldada märgivõistlusi.

Murdmaajooksu korraldamisel tuleb erilist tähelepanu pöörata maastiku valimisele, et murdmaajooks ei oleks maskeeritult pikamaajooks, missugusena ta ei täida oma ülesannet. Seepärast: tee peab olema vahelduv ja ebatasane murdmaa, metsad, mäed, mätastikud, heinamaad jne. Mitte aga maantee, tasane metsatee või muud sellesarnast, mis avatleb üksluisele jooksule.

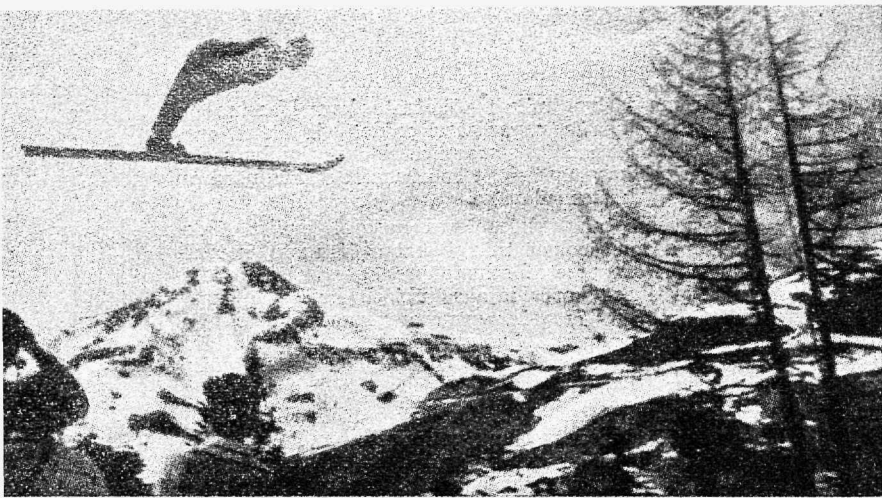
Harjutamisel murdmaajooksjad pidagu silma järgmist:

- 1) Harjutusmaa ärgu olgu pikem kui 8 km ja mitte lühem kui 2 km. Paremini siiski ülearu pikk kui ülearu lühike.
- 2) Ära jookse, kui oled väsinud, haige või halvasti tuju.
- 3) Ära jookse sagedamini kui üks kord nädalas. Jooksude üldarv ei tohi aastas tõusta üle 20-ne. Periood selleks olgu 5 kuud.
- 4) Ära jookse siis, kui välistemperatuur on alla +5° C.
- 5) Jookse alati sarnaselt soojalt rietatult, et kui näit. metsavahel ehk mujal tuulevarjus higistad, siis higi tuule käes ei saaks kuivada.
- 6) Muretse juba enne jooksu minekut tagasijõudmise paigale pesemisabinõud, et jooksu järel pärast mõneminutilise võimlemist võiksid 15—25-kraadilise veega end uhtuda või seesugusesse vette kastetud lina või rätiga higi ära pühkida ja ihu soojaks hõruda.
- 7) Ära jookse siis üldse, kui suitsetad.

„Nendest nõudmistest ei saa kriipsugi alla tingida,“ ütleb Lauri Pihkala.

Pildike TSK ESIMESELT SPORDIBALLILT, millel N. Küttisele üle anti kuldmedal 1933. a. parima spordisaavutuse eest. Vasakult paremale haridusministeeriumi esindaja dir. G. NEY, N. KÜTTIS, TSK sekretär H. RAHAMÄGI, TSK esimees ja E. Spordilehe toimetaja O. LÖVI, TSK auliige H. TAMMER ja TSK abiesimees A. HAHN.

Suusahüpe elu ja surma piiril

BIRGER RUUD sooritamas Planicas oma rekordset 92 m hüpet.

Tänapäeval tundub tühja tööna seada piire spordisaavutuste tippudele. Maaailma eliit jõuab tegelikult elus neid kiiremini ületada, kui üheksa sporditeoreetikut üles seada. Täna ülesseatud küsimus mõne spordisaavutuse piiri kohta, millele küsijad ega ka vast laiemad ringkonnad ei usu niipea küsimust tühistavat vastust, leiab selle viimase võib-olla juba homme. Ühe värskema näitena olgu küsimus eelmises E. Spordilehes: ka suudetakse sooritada sarnane gigantne suusahüpe, nagu 90 m? Eluvõimelisena näis see vast alles pinevas olümpiakonkurentsis tehnik viimase sõna järgi ehitatud Garmisch-Partenkircheni suusahüpe-mäel. Tegelikult sooritati see aga juba enne käesoleva Eesti Spordilehe ilmumist.

Nimetatud talihooja suurim sensatsioon leidis aset Planica ka alles hiljuti ehitatud mäel Jugoslaavias. Üheksa norralase osavõtul suurtel suusahüppe võistlustel sooritas Birger Ruud n.-n. mürsk- või suurtüki-hüppena puhtalt 92 m! Seega ületas ta schveitslase Ruchet' seni maailma pikimaks peetud 87-meetrilise hüppe koguni viie meetri võrra. Veel sensatsioonilisem oli venna Sigmund Ruudi hüpe: ta maandus, jätnult selja taha 95 m, kuid 5 meetrit pärast maandumist kukkus, mille tõttu hüpe ei fikseeritud ametliku võistlustagajärjena. Selle S. Ruudi suurhüppe puhul olgu märgitud, et see pole ainuke sellelaadne hüpe maailmas. Samuti kukkumisega hüppas Lake Placidis 1930. a. üks kanadalane koguni 96 m! See on inimese maailma-pikim hüpe. Kahjuks on kanadalase nimi ununenud, kuid 96 m oli omal ajal maailmasensatsioon.

Norralastest vendade ja kanadalase saavutused tunduvad ebausutatavana, bluffidena, kuid ametliku kinnituse juba leidnult, tuleb neisse siiski uskuda. Seda sellele vaatamata, et 90 ja 100 m vahel oletatakse peituvat suusahüppe absoluutne rekord. Sellest kaugemale küündimine olevat elule ohtlik kas üli suure laskumise kiiruse või raske maandumise tõttu. Seega sporditeoreetikute arvamise kohaselt on Planicas väga lähedale jõutud absoluutsele rekordile.

Pole vast huvituse ära tuua Birger Ruudi arvamine suusahüppe tuleviku kohta. Hüpanult sel hooajal Garmisch-Partenkirchenis 81 m, lausus ta ajakirjanikele: „Veel veidi järsumat ja pikemat hoogu ning lisaks sellele head inspiratsiooni, ja ma usun ületada 90 m. Seekord valdas mind mingisugune sisemine rahunus ja ma ei riskerinud. Pean võimalikuks, et 95 m saab hüpata puhtalt. Sellest edasi kujunevad aga kukkumised pärast maandumist täiesti paratamatuks, sest keha ja liigutuste valitsemine pärast ülivõimsat hoogu muutub üha pikema hüppe lõpul ebakindlamaks ning maandumine eluga riskeerimiseks.“ See Birger Ruudi arvamine on osaliselt juba nüüd tõestatud ta enda kui ka venna poolt.

Täiendavalt Birger Ruudi ülaltoodud sõnadele olgu veel sama mehe jutuaamine A. Klumbergi ja Poola suusatajatega 1929. a. Zakopanes. Ta avaldas, et kui viimistella hüppe tehnilisi aluseid, siis inimesel pole võimatu hüpata koguni 125—130 m, kuigi mitte puhtalt. Eeskätt sõltuvat hüppe pikkus mäe konstruktsioonist, nimelt laskumisraja pikkusest ja kallakusest. Teiseks on suur tähtsus suuskade raskusel ja sidemetel. Suuskade raskus on aga kui kaheteraga mõõk. Pikemaks hüppeks on vaja üha raskemaid suuski, kuid teistest küljest nõuab üliraskete suuskade rööbiti hoidmine lennul ja maandumisel väga tugevaid jalalihaseid. Ka sidemed peavad sel puhul olema tunduvalt kindlamad. Sidemed suusahüppajatele on aga seni veel puudulikult viimistletud.

Kui kaugele siis inimene suudab hüpata? Kas 100 m või üle selle? Vastuste leidmise nendele küsimustele jätame tegeliku elu hoole. Vastasel korral tuleks meil vast hiljem oma arvamiste mittetäitumisel „pettuda“.

Suusahüpe 100 m piirile lähenemisel ühtlasi tõenäoliselt läheneb ikka rohkem elu ja surma piirile. Põhjused olid toodud ülal. Mõistetavalt on suur tähtsus hüppe happy end'is ka mäe konstruktsioonil. Eriti oluline viimases on laskumisirada. Suurema hoo ja seega pikema hüppe võimaldamiseks ehitatakse laskumisirajale eriline kurve, mille läbistamine annab hüppele n.-ö. mürsk-lennu. See kurve asub raja pikkuse teise poole alul. Siis on hüppajal rohkem võimalusi tasakaalu säilitamiseks enne lendu tõusmist. Saatuslik viga tehti omal ajal St. Moritzi mäe ehitamisel. Kurve ehitati veel suurema hoo võimaldamiseks võnguline. Hüppaja sai küll hirmsa hoo, kuid võnkumisel kadus tasakaal: jalad kippusid ettepoole keret minema. Ja mitu hüpet St. Moritzis lõppes hüppaja surmaga. Ühel kanadalasel läksid lennul suusad risti ja maandumisel rebenes mees keskkehast. Poolakal Motikal jun. jõudsid lennule tõustes jalad ettepoole keret, mees tegi tõelise salto mortale ja kukkus selili surnuks. Maa ilma hüppekuningaks nimetatud norralane Jakob Tullin Thams vigastas end seevõrra, et ta hiljem oli sunnitud üldse loobuma spordist. Sarnaseid kurbi juhte suusahüppel on aset leidnud ka mujal. Need riisuvad suusahüppelt ta sportliku väärtuse ja muudavad hüppe gladiaatorlikuks heitluseks elule ja surmale. Sellepärast on mõistlikum nõuda, et inimesed ei ajaks taga 100-meetrilisi hüppeid, vaid piirduksid mõõdukusega.

Tegelikult on suusahüpe suurel määral nauditav spordiala. Kujutatagu vaid endale ette, kuid hüppajal on laskudes kuni 80 km/tund kiirus, nii ta püksid õhus klaperduvad. Suures kaares kergib hüppaja kõrgemale puie ladvust ja laskub siis hõjuvalt alla rajale. See nõuab suurt kehalist ja vaimset valitsemist, milles peitub suur sportlik väärtus. Kuid kaduma peab seejuures riskimine eluga.

Suursaavutusest ja selle saavutamisesest

Tänapäeval mõnel alal olla eesvedajaks vajab palju oskust. Nii on see poliitilisel, majanduslikul ja lugemata hulgal muudel aladel, kus pörkavad kokku mitmesuguste ideede kandjad võimuotsustavaks võitluseks. Samuti on see spordis. Tänapäeval nähtakse spordis resultaatide ja võitude saavutamisel väga suurt vaeva. Tagajärgi ja pealegi suurtagajärgi ei saavutata enam sarnaselt kergelt, nagu see oli võimalik kümnekond aastat tagasi. Suurtagajärgedeni küündimiseks on tänapäeva sportlane sunnitud nägema palju hoolt ja omama palju oskust. On selge, et edukas esinemine muutub ajaga üha raskemaks. Sportlik konkurents suureneb. Paljudest noortest algajatest, kel kõigil soov olla oma ala parim, peab suur osa tahes-tahtmata loobuma sellest sihist. Kõikide võimed ei küündi vajalikkuseni. Ja kui nad ka paljudel küündiksid, siis tõuseks üldine tase jällegi uuele kõrgusele, kuhu küündivad ainult üksikute võimed. Neil peab siis olema palju oskust, või, nagu nimetatakse spordimaailmas, neil peab olema *t a i p u*.

Harilikuks mõõdupunktiks ja ühtlasi ka objektiivseks hindajaks võimete suuruse kohta on suursaavutus. Tavaliselt ustakse, et sportlik suursaavutus sisaldab endas üksnes numbrilise väärtuse, mis seda hinnatavam, kui ta figureerib rekorditabelil või mõnel muul sellisarnasel arvutustabelil. Kuid eksitakse. Sportlik suursaavutus peab endas peale numbrilise väärtuse sisaldama veel palju muud. Nii on ka väga tähtis olukord, milles teatud suursaavutus on püstitatud. See pärast pole ime, kui mõnes kõrvalisemas kohas ja tähtsuseta võistlustel saavutatud tagajärg, vaadatamata selle numbrilise kvaliteedi esmajärgulikkusele, ei suuda siiski pääseda suursaavutuste klassi. Paljud sarnased numbriliselt suured saavutused on sageli isegi massi silmis väheütlevad ning jäävad tahaplaanile, kuna otsustava tähtsuse saavutuse suurklassi pääsemiseks omab *v õ i d u* moment.

Kõik eeltoodu on eeskätt maksev kergejõustiku kohta. Kergejõustikus on tõus olnud kõige suurem, samal ajal aga ka kõige märgatavam. Märgatavam seetõttu, et ta numbriliselt on laiematele hulkadele kergemini mõistetav.

Sageli arvatakse, et üksikud suursaavutused ei peegelda veel üldist taseme tõusu, vaid on üksnes teatud üksikute indiviidide võimete kajastajaks. See arvamine on ekslik. Üksikud saavutused ja nimelt head saavutused on tingitud paljude soovist jõuda suurtagajärgedeni. Kui poleks massilist tungi suursaavutustele, siis poleks ka suursaavutusi. Sest siis oleks sportlase üks suurimaid sihte — *v õ i t* — saavutatud palju madalamas kvaliteedis. Massiline tung teeb selle saavutamise raskeks, ning tõstab seejuures ka saavutuse

väärtust. Täiendavalt peab veel lisama, et kui suursaavutuseni küündib see, keda varem spordimaailmas ei tuntud, siis tema saavutus on rohkem hinnatav mõne tuntud suuruse samavõrdsest saavutusest.

Üksikasjalisemalt vaadeldes neid tegureid, millest sõltub suursaavutus, võiks eeskätt mainida inimese füüsilisi võimeid. Inimese kasvul, loomulikul kiirusel ja teistel füüsilistel omadustel on mõõduandev tähtsus. Eriti mõõduandvaks kujuneb ta sportlaste võrdsete intellektuaalsete omaduste puhul. Sel juhul jääb otsustajaks üksnes füüsiline külg.

Mitte väike tähtsus on sportlase intellektuaalsetel omadustel. Kuna, minu arvates, inimkonna füüsilised omadused viimastel aastatel pole teinud tunduvat tõusu, siis sportlike saavutuste kvaliteedi tõusu saab seletada peamiselt intellektuaalsete omaduste tõusuga. Suur süvenemine spordialade uurimistesse on olnud kaasaaitajaks.

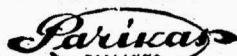
Füüsilise ja vaimse tegevuse koostöö on annud parimaid tulemusi. Võib öelda, et tänapäeval küündida sportliku suursaavutuseni, nõuab mitmekordselt enam oskust, kui näiteks ülikooli lõpuksami sooritamine.

Ka tahtejõu suurusel on kaasaaitav mõju suursaavutuse püstitamisel. Meie sportlased tavaliselt muutuvad pärast 25. eluaastat passiivsemaks spordi vastu. On tarvis rohkem püsivust ja kindlat tahet jätkata sportimist ka pärast 25. eluaasta möödumist.

Õnne osa suursaavutuse püstitamisel on väiksem, kui tavaliselt arvatakse. Õnne toojaks on meelekindlus, närvilikkus ja treenimatus aga ebaõnne algjuureks.

Väga oluline on veel oskus oma saavutusi objektiivselt hinnata. Suursaavutused olgu üksnes edasitõustajajaks, mitte aga oma võimete ülehindamise põhjuseks. Võetagu arvesse, et see, mis on maksev spordis, on sama palju maksev ka tegelikus „eraelus“. Tavaline elusaavutus on niivõrd lähedane sportlikule saavutusele, et eraldavat piirjoont on raske tõmmata. Elusaavutus on peamiselt üksnes hinnatavam spordisaavutusest. Oskus tegelikust elust läbi riihkida sama leidlikkuse ja ettevõtlikkusega, nagu spordis, arendatagu sportlike suursaavutuste tagaajamisega. See annab tänapäeval moodsale spordiliikumisele ta suurima kasvatusliku väärtuse.

FOTO-ATELJEE

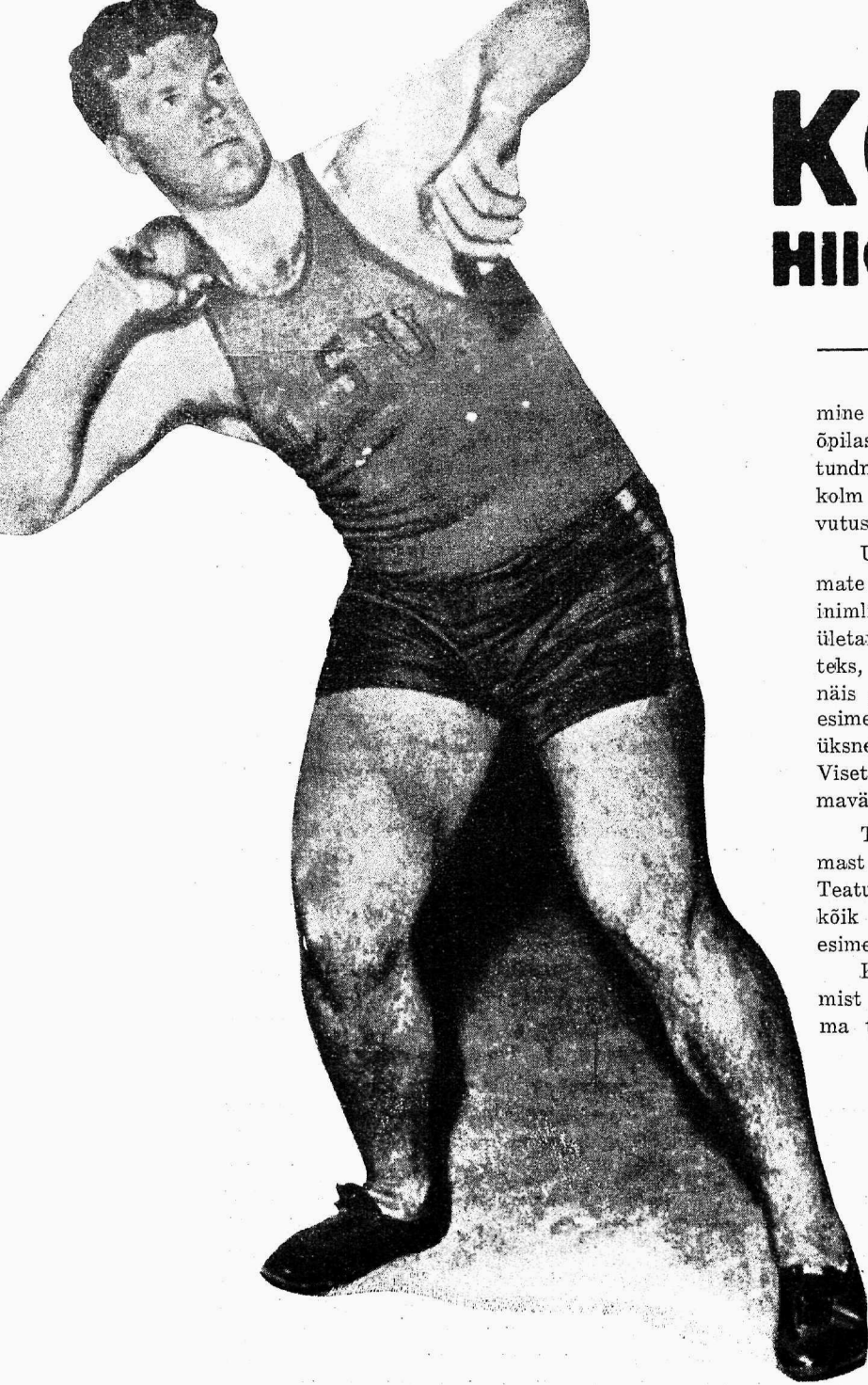

KUNINGA 1

MAITSERIKKAD

PILDISTUSED

ATELJEE AVATUD: K. 9-5, PÜHAP. K. 11-2

KOLM HIIGLASA AVUTUST

mine ka üle 17 m piiri. See 22-aastane Louisiana üliõpilasest värske maailmarekordimees pole siiski seni tundmatu suurus. Ta on varem üle 16 m tõuganud juba kolm korda, millest 16.10 oli l. a. maailma tippsaavutus.

Uus maailmarekord kuulub kõigi aegade gigantsemate suursaavutuste ritta. Ta meenutab midagi ülinimlikku ja näib seetõttu väheusutavana. Kuigi 16 m ületamine viimasel ajal muutus juba tavaliseks nähteks, siiski selle ületamine koguni 30-me sentimeetriga näis peituvat kaugemal, kuski mägede taga. Torrance esimesena tõestas vastupidise ja kerkis sellega mitte üksnes spordi ekstraklassi, vaid juba n.-ö. stratosfääri. Visete alal võib Torrance'i saavutust pidada peagu samaväärseks Matti Järvisse odaviske rekordile.

Tõenäoliselt pole aga Torrance lausunud oma viimast ja nihutab maailmarekordi veel tublisti edasi. Teatud mõttes on selline juba traditsioon, sest peagu kõik endised kuulitõuke-maailmarekordimehed on oma esimest rekordi hiljem parandanud.

Kui vaadelda kuulitõuke parimate markide arenemist 16 m piiri saavutamisest kuni Torrance'i värskema tagajärjeni, peab faktilise märkusena lisama, et redel viimase ni polnud harvade pulkadeka. Tähtsamateks „vahepulkadeks“ saavutuste suuruse järjekorras olid:

16.04,5	E. Hirschfeldt, Saksa	1928
16.05,5	Z. Heljasz, Poola	1932
16.06	L. Sexton, USA	1932
16.09	J. C. Lyman, USA	1933
16.10	J. Torrance, USA	1933
16.17	L. Sexton, USA	1932
16.20	F. Douda, Tšehhoslovakkia	1932

Veel ei jõudnud vaibuda imestuste-torm Torrance'i suure saavutuse puhul, kui Ameerika teine suuratleet J. C. Lyman kordas Torrance'i maailmarekordi Kalifornias 10. aprillil s. a. Seega väärub Lyman Torrance'iga võrdse tähelepanu spordi-„stratosfääri“ kuuluva sportlasena.

Ametlikult on maailmarekordiks ka tänapäeval veel Z. Heljaszi resultaati, ümmarguseks tehtult 16.05. Teised rekordsed tulemused on IAAF-i poolt seni kinnitamata. Mõnda neist tõenäoliselt üldse ei kinnitata määruste vastu eksimuste pärast.

Maailmarekordi oma nimele saamise pärast on 65 aastat kestnud duell Ameerika ja Euroopa vahel. Esimene rekord on pärit 1868. aastast, millal ta 11.55,9-ga kuulus inglasele James Stone'ile. Ingliseid olid

„K uusteistkümmend meetrit ja kolmkümmend sentimeetrit“, teatas saavutustekuulutaja 23. märtsil 1934. a. kuulitõuke tagajärjena Ameerika selle hooaja esimestel välisvõistlustel, mis peeti Lafayette'is. Selle resultaadiga oli Jack Torrance tagasi toonud USA-sse shot puttingi maailmarekordi, mis juba üle viie aasta oli püsinud eurooplaste nimel.

Ülal plidil nähtuna on Jack Torrance tõeline hiiglane. Ta on 190 sm pikk ja kaalub 110 kg. Kuul selle mehe hiiglakätes näib imeväiksena, mis tekitab mulje, et Jack Torrance'il pole võimatu kuuli lennuta-

pärast seda peremeesteks 15 aastat, kuni 1883. a. F. Lambrecht esimese yankeena viis rekordi ookeani taha. Konkureerimine USA ja Inglise vahel kestis käesoleva sajandi esimese aastakümne lõpuni. Siis kerkis Ameerikas fenomeen Ralph Rose ja ta parim saavutus — 15.54,5 — oli maailmarekordiks järjest 19 aastat. Selline rekordi püsimine ühe isiku nimel oli omakorda ka rekord. Tagasi Euroopasse tõi rekordi Emil Hirschfeldt 15.79-ga 1928. a.

Numbriliselt on rekordid arenenud järgmiselt:

11.55,9	J. Stone, Inglise	1868
11.59	R. Mitchell, Inglise	1870
11.80,5	R. Mitchell, Inglise	1871
12.93,7	E. Bor, Inglise	1872
13.11,5	F. Lambrecht, USA	1883
13.12,7	D. McKinnon, Inglise	1885
13.29,2	G. Gray, USA	1888
13.34,3	G. Gray, USA	1890
14.33	G. Gray, USA	1893
14.69	D. Horgan, Iiri	1897
15.12	R. Rose USA	1907
15.32,5	R. Rose, USA	1909
15.54,5	R. Rose, USA	1909
15.79	E. Hirschfeldt, Saksa	1928
15.87	J. Kuck, USA	1928
16.04,5	E. Hirschfeldt, Saksa	1928
16.05,5	Z. Heljatz, Poola	1932
16.20	F. Douda, Tšehhoslovakkia	1932
16.30	J. Torrance, USA	1934
16.30	J. C. Lyman	1934

Sääraselt ühelt meetripiirilt teisele on kerkinud maailmarekord. Millal ületatakse järgmine meetripiir, s. t. 17 m? Huvitava vahemärkusena olgu Matti Järvi ennustus Urheilija ühes viimases numbris: Matti usub, et 50 aasta pärast on kuulitõukes ületatud juba 18 meetrit! Elame, näeme.

16 m meeste armee kasvab iga hooajaga. Tahes tahtmata tuleb uskuda A. Viidingu arvamist, et Berliini-aastal on sääraseid mehi juba kakskümmend. Millal A. Viiding ise rikub 16 m piiri, et viia ka Eesti nimi kuulitõuke-„aristokraatide“ hulka? Kas on möödunud tali A. Viidingu võimetele lisanud puuduvad 8 sm? Huviga ootame algavat hooaega.

Gigantsusest järgmine suursaavutus viimasest ajavahemikust on Walter Arthy kõrgushüppe maailmarekord 2.07, täpsemalt märgitult 2.07,1! Selline teade saabus aprilli alul Kalifornias peetud välisvõistlustelt ja oli samavõrd fenomenaalne uudis kui kuulitõuke tagajärjed.

Seega on W. Marty täiel määral ületanud oma kuulsa eelkäija H. Osborne'i. Kui Marty l. a. kevadel hüpanult 2.04,5 riisus H. Osborne'ilt viimase nimel 9 aastat püsinud ametliku maailmarekordi, jäi Osborne'il edasi kuulsus kui kõige kõrgemale hüpanud mehele. Selleks andis aluse 1924. a. Pasadenas saavutatud 2.05,8, mis mõningal põhjusel ei kinnitatud aga maailmarekordiks. Nüüd on W. Marty sellegi ületanud ja lõplikult võitnud tunnustuse kõigi aegade parima kõrgushüppajana. Seda enam veel, et Marty nimel on ka sisevõistluste maailmarekord 2.05, mille ta ainult mõned nädalad varem oma viimast rekordi saavutas New-Yorgi Madison Square Gardenis.

Kes on Walter Marty? Olemasolevatel andmetel on ta kolledshi õpilane, 22 aastat vana ja 184 sm pikk. Ta kerkis meeteorina esile alles l. a. Enne teda asetasiid yankeed suurimad lootused uue maailmarekordimehena George Spitzile, kelle spordipäike on nüüd osaliselt jäänud Marty varju. Üks Schveitsi spordileht lausub, et nimi Marty kõlavat schveitslikult ning peab võimalikuks, et selle mehe sugupuu uurimise puhul niidid ulatuvad ka Schveitsi. Meil ei tarvitse vastu vaielda sellele oletusele, kuid kui juba on kallutud üksnes nime järgi mehe päritolu oletamisele, siis võib lisada, et Marty samahästi kõlab soome-ugriliselt kui schveitslikult.

Kui kõrgele küündib Marty tulevikus? Peetakse võimalikuks 2.10 ületamine sama mehe poolt. See ei ole kaugeltki veel kõrge piir, kui uskuda sageli tilkuvaid kuuldusi loodusrahvaste esindajate kohta, kes erilise tehnikata, üksnes lihaste jõuga olevat küündinud üle 2.30! Seni on maailmas üle 1.96 hüpanud 35-st atleedist 25 yankeed, üle 2 m hüpanud 11-nest üheksa yankeed. See on tunnustuseks Ameerika kooli paremusele.

KAUBAMAJA

„SPORT“

Tallinn, S. Karja 18. Tel. 446-00

soovitab täielises valikus
hooajaks

sporditarbeid

Tennise reketeid

●

Jalanõude osakonnas
suures valikus igasugu
saapaid, kingi, kalosse
ja toakingi

B. REIN:

Rohkem treeningut!

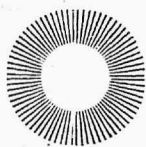
Võistlusolukorras ei saa tavaliselt ükski mängija mõelda oma mänguviisi parandamisele, vaid ta töötab kuidagi alateadvuslikult selle parima väljapääsmiseks, mis leidub ta võimete „ladus“. Tal on vähe võimalusi midagi uut katsetada või oma mänguviisi ümber korraldada, kuigi see talle võistlusel selguvalt osutub paratamatult tarviliseks. Sellest järeldub, et mängijal on võistlusel võimalik välja panna üksnes seda oskust, mis temas n.-ö. istub absoluutselt kindlasti või, teiste sõnadega, on mehaaniliselt täieliselt viimistletud. Seda oskust, mis koosneb mängu tehnikast ja taktikast, saab kõige paremini arendada harjutamise teel. Kui aga harjutuseks, treeninguks ohverdatakse vähe aega, siis mõistatavalt ei saavutata sellest kuigi palju tõesti heaks mängijaks arenemiseks. Siinkohal ei saa jätta märkimata, et meie jalgpalli kiratsemise üheks põhjuseks ongi just väike ettevalmistus. Oleme kuulnud, et paljud rahvsmängijadki harjutavad häbematult vähe. Minnakse võistlusest võistlusesse selles naiivses usus, et küll võistlus treenib. Ülalselgitatult on see vaade väär. Üksikud talendid, kes harjutamatult suudavad olla head, moodustavad harva juhtuva erandi.

Enne võistlust tuleb tavaliselt harjutusmäng, mida meil nimetatakse treeninguks. Selle kõrvale kergib veel vajalisemana süstemaatlik meetodiline õppus nii igale üksikmängijale kui ka kogu meeskonnale. Võistlus ja selle eel käiv harjutusmäng nõuab mitmekesist tegevust, aktsioone, mis varem kätteõpitud aitavad tõsta nii üksikmängija kui ka meeskonna mängutaset. Selleks on meetodiline õppus või spetsiaaltreening. Spetsiaaltreeningul harrastame jooksu, õpime pallikäsitlust, tehnikat jne. Ja harjutusmängud ning, veel suuremal määral, võistlused kujunevad teataval määral katseteks oma võimete äratundmiseks. Võistlus, harjutusmäng ja spetsiaaltreening, need kolm omavahelises tugevas orgaanilises seoses moodustavadki jalgpallimängija väljaõppekooli.

Kesk-Euroopas pannakse suurt rõhku meetodilisele õppusele. Ja peab ütlema, et peamiselt sellega on seletatav, et Kesk-Euroopa mänguklass järjest areneb. Meil harjutatakse vähe ja mänguklass teeb vähjakäiku.

Toome eeskujuks ja järeltegemiseks näiteid spetsiaaltreeningust:

Pealkirja juures pildil õpitakse driblamist. See seisab selles, et sikk-sakk-joones veetakse pall vastasest

mööda ja viiakse värava alla! Rattakummid on kui vastased, kes segavad palli ladusat edasi viimist.

Pildil käesoleval leheküljel ülal on näidatud n. ö. kõrgeim driblamiskunst. „Vastasest“ tuleb palliga mööduda võimalikult lähedalt, kuid siiski nii, et palliga teda ei riivata. All pildil noored tutvumas driblamise algmõistetega. Alul pikaldaselt, pärast üha kiiremini ja kiiremini toimub palli ajamine.

E. Spordilehel polnud võimalust ära tuua rohkem pilte meetoodilisest treeningust. Püüame sõnadega pilte asendada.

Üheks seadeldiseks on n.-n. pendelpall. Nööri otsas ripneb üksteisest teatud kaugusel rida palle. Jooksul tabatakse neid palle peaga ja käsitatakse kui võistlusolukorras ettetulevaid õhupalle.

Pealelööjideks väravale on betoonseinale maalitud normaalmõõtudes värav, mille tasapind on jagatud ka-

heksaks nummerdatud ruuduks. Selle betoonvärava ees seisab väravavaht, võttes vastu tugeva pommituse. Mõistetavalt püüavad pealelööjad tabada just neid ruute, mis pole kaetud siia-sinna hüplevast väravavahist või mis on väravavahist võimalikult kaugemal.

Meditšiinpalli loopimine üksteise kätte ja selle püüdmine arendab puusade ja õlgade painduvust, millel omadusel on suur tähtsus mängus. Meditsiinpalliga harjutamine on laenatud Inglismaalt, kus sellele suurt tähelepanu pööravad eriti profid.

Peale pallikäsitluse tuleb treenida ka jooksu. Vastupidavuse suurendamiseks tehakse treeningjookse juba varakevadest alates. Selle kõrval kuuluvad alatisele treeningkavva veel nöörihüpped, nuiadega harjutused jne., millega töötatakse läbi kogu keha. Mängija peab olema kehaliselt hästi arenenud, üksnes siis on tal eeldusi arenemiseks tõesti hea klassi mängijaks.

SUUSAHÜPPE-SPORDILE JALAD ALLA!

Kevad on käes ja lumi juba ammu sulanud, mille tõttu suusaspordist kirjutamine tundub kasuka selgajamisena suvel. Kuid tarbekorral tuleb sedagi teha. Tahan nimelt peatuda suusahüppe-spordi levitamise võimalustel Eestis, eeltöödega millele tuleb alata suvel.

Seni on selle ühe nauditavama talispordi-ala levikut meil takistanud mägede puudus. Eestis on ainult kaks mäge: üks Rakveres ja teine Viljandis. Needki on nõrgavõitu seisukorras. Eriti Viljandi mägi, mille maandumisrada on lame. Soome näiteks on oma suusahüppe-spordi viinud rahvusvahelisele tasemele tänu peamiselt tihedale mägede võrgule. Soomes on 250 mäge, kuid sedagi arvu peetakse väikseks. Soomlaste sihiks on 600 mäge, millega igas vallas oleks oma mägi. Norralased ütlesid Salpausseläs oma kodumaal olevat kuni 5000 mäge! Mõistatavalt on selle ülisuure mägede arvu all mõeldud peamiselt harjutusmäed. Suurte, n.-ö. esindusmägede arv rahvusvahelisteks võistlusteks moodustab ainult õige väikese protsendi üldarvust.

Soomes on suusahüppe-sport peagu rahvussport. Eriti agaralt harrastavad seda noored. Salpausseläs võistles viis venda Pällid. Noorim neist, 13-aastane Lauri, hüppas 42—43 m. See asjaolu on tõenduseks, et noorus pole takistuseks selle ala harrastamisele. Noored oma paviduvate kontidega ja suure julgusega on parim suusahüppe materjal. Et meiegi poisid Soome poistest maha ei jää, selle tõenduseks on O. Veldeman, kes mitme aasta eest hüppas Viljandis üle 20 m. Nüüd, Salpausseläs hüppas Veldeman 38 m. Usun, et kui Veldeman vahepeal poleks vigastanud oma jala, ta oleks hüpanud vähemalt 45 m.

Kui asuda suusahüppe-mägede võrgu loomisele, siis tuleb eeskätt nõuda, et suured mäed ehitataks sinna, kus lumeolud on kõige paremad, nii et hooaeg mäe kasutamiseks oleks võimalikult pikem. Ses mõttes tuleb enne tublisti kaaluda Eesti suurima suusahüppemäe ehitamise kavatsust Mustamäele, Tallinna külje alla. Tallinn on kui katel, kus mere ja järve mõjul kliimale ei saa juttu olla väga kaua kestvast lumest. On karta, et Mustamäe hüppemäge võib tabada sama saatus, nagu see on tabanud Göteborgis asuvat Rootsi suurimat mäge. Halbade lumeolude tõttu seisab see mägi juba 5—6 aastat kasutamata. Ses mõttes on ka soomlased kahtlema löönud Helsingi juure mäe ehitamise kavatsuses. Ja Tallinna kliima pole Helsingi omast soodsam, enne halvem. Mõistatavalt tuleb ka Mustamäele ehitada mägi, kuid mitte nii kapitaalne, nagu see kavatsatud.

Esimene kapitaalsem ja n.-ö. esindusmägi tuleks ehitada lumerohkemasse rajooni. Vastuvõetavaim koht on Aegviidu. Aegviidus on loomulikud mäed suusahüppe-mäe ehitamise soodustamiseks. Ainsaks paheks on maandumine veekogudele. Tulevikus võib Aegviidust kujuneda Eesti Salpausselkä. Maastiku ja ka lumerohkuse tõttu oleks küll eelistatum mõni koht Petherimaal, kuid see pole nii kättesaadav keskus laiema teele ringkondadele.

Ükskõik kes ehitab Eestis suure suusahüppe-mäe, pidagu silmas, et plaanid saadetakse enne läbi vaatamiseks rahvusvahelisele suusaliidule — FIS-ile. Teatavasti saab rahvusvahelisi võistlusi korraldada üksnes FIS-i poolt kinnitatud mägedel. Soomes Ounusvara ja Salpausselä mägede plaanide saatmisel FIS-ile juhtus, et Ounusvara plaan tuli tagasi kinnitamatult ja Salpausselä plaanides nõuti suuri muudatusi. Ka pole halb juure kutsuda veel mõni asjatundja. Soomest näiteks Paavo Nutio, kes organiseerib Soomes suusahüppe-

O.-Ü. „ESTO“

TALLINN,
PIKK TÄN. 47,
TEL. 444-22.

Kevade hooajaks

KÕIK SPORDITARBED

täielises valikus soodsate hindadega.

mägede võrgu ehitamist ja on suur asjatundja mägede ehitamise alal. Ta annaks lõplikke näpunäiteid.

Võimalust mööda tuleks asuda väikeste harjutusmägede ehitamisele Eestis. Need olgu parajad kas või ainult 15—20-meetrilisteks hüpeteks, peansi, kui aga neid ehitatakse. Söödis ala Eestis on kombineeritud suusavõistlus, mis teatavasti koosneb mäehüpetest ja 15—18 km suusatamisest. Mägede olemasolul saame ka seda ala harrastada, millega moderniseerime Eesti suusasporti. Sõltuvalt mullatööde ulatusest lähevad väikesed harjutusmäed maksma igauks mõnisada krooni. Omavalitsuste toetusel kas hädaabitööde või rahalise toetuse kaudu, ei peaks mägede ehitamine olema ületamatu raskus. Tallinnas tuleks eeskätt ehitada kaks harjutusmäe: üks Mustamäele ja teine Kadriorgu Lasnamäe veerule. Tartus saab ehitada koguni Toomemäele. Talispordiliidul on anda juhiseid harjutusmägede ehitamise alal. Soovikorral saadetakse need välja. Oleks soovitatav, et organisatsioonid juba tänapäeval asuksid harjutusmägede eeltöödele, et tööde tegelik algus langeks suvele.

Kui meil suusahüppe-mägede võrk juba on tekkinud, siis tuleb Soomest kutsuda treener, kes paneks aluse sellele spordile ta paremas suunas.

Olgu märgitud, et harjutusmäed on kohaks, kus suusahüppajad saavad oma lihvi. Suurtel mägedel tehakse ainult võistlühüppeid ja enne seda ainult paar kerget hüpet mäega kodunemiseks.

* * *

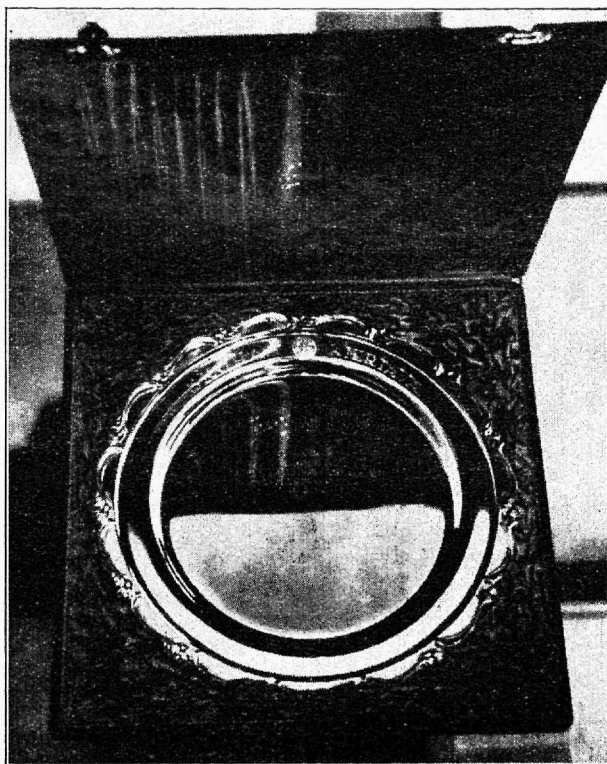
Tähelepanekute najal Salpausselä võistlustelt võib öelda, et Eesti suusatajate sõidustiil sarnaneb tublisti soomlaste omale. Ta on samasugune liuglev. Norra stiil on erinev. Näiteks S. Brodahl sõitis rohkem jooksusammuga. Tüübil on eestlased soomlastest tugevamad, kuid vähesed sõidu- ja võistluskogemused hävitavad selle plussi. Meie mehed ei kohanenud Salpausselä maastikuga, mis 100—150% raskem Eesti tavalisest võistlusmaastikust. Sakslased olid eestlastest paremad mäesõidus, kuid kergemal murdmaal jäid nad kaugele maha.

Olen kodumaal korduvalt toonitanud pikemate suusakeppide valiku vajadust. Nüüd veendusid selles hädatarvilikkuses suusatajad oma isiklike kogemuste najal. Suusakepp peab olema nii pikk, et äratõukel, mil kepp tugevasti on lumme vajutatud, käsi küünarnukist moodustab täisnurga.

Eestlased suusatasid kergelt rietatult. Minu juure astus Armas Palmroos ja küsis, kas eestlastel pole siis huvi oma võistlusvormi vastu. Kergelt riietumine võib pikema aja vältel suusataja rivist välja lüüa. Ka peab alati kandma kindaid.

50 km sõidu puhul anti kaart märgitud sõiduteega suusatajatele kätte alles võistluspäeva eelõhtul, millal juba pime oli. Nii ei saanud keegi enne tutvuda maastikuga. Sellega olid kõik võistlejad, ka omamaalased, asetatud võrdsetesse võistlustingimustesse. 17 km eel ei teatatud üldse rada, vaid see oli märgitud hästi nähtavalt. Rada oli kitsas. Puie vahel oli emaldatud ainult nii palju oksa, et need otse nägu ei riivanud.

SKOHA, s. t. Svejeluskuntain Kauppa Osakeyhtiö on välja pannud rändauhinna Eesti parimale kaitseliidu suusatajale 50 km sõidus. Arvesse võetakse vastavad

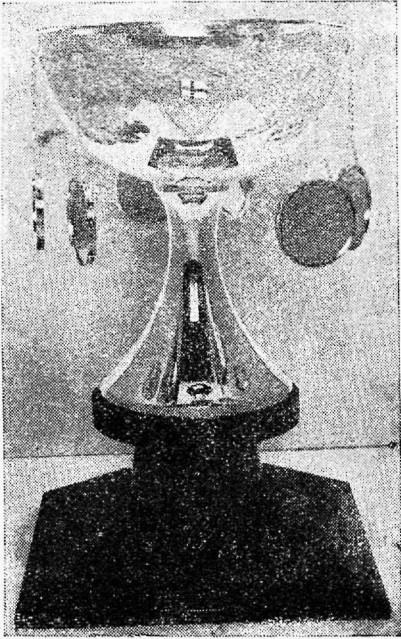
Väärtuslik rändauhind, mille annetasid hõimuvelled Eesti kaitseliidu parimale suusatajale 50 km-is. Annetajaks oli SKOHA — Soome kaitseliidu tarvete ladu.

võistlused nii Eestis kui ka Salpausseläs. Auhinna võidab lõplikult see, kes teda kaitsnud kokku viis korda. Sel aastal võitis Narvas E. Siitan ja Salpausseläs J. Tartu. Auhind on toodud juuresoleval pildil. Ta on lähihõbedast taldrik.

Soome-sõidul oli juhus külaliseks olla Soome murdmaa-suusa isa E. Lamppise juures, kellel Porvoost 10 km eemal Kerkkos on oma suuskade valmistamise tööstus. Igale meist annetas E. Lamppinen ühe paari oma toodangu suuski. Ühtlasi saavutasime soomlasega kokkuleppe kahe meie suusasepa saatmiseks Lamppise juure õppusele.

Veel viibisime meie Vierumäel, Soome võimlemis- ja spordiliidu spordikoolis. Varem on seda asutust külastanud meie pesapallimängijad. Kooli juht A. Koskela on suur Eesti sõber. Koos tema ja kol. Levälahiga arutasime Eesti suusaspordi taseme tõstmise võimalusi. Selle tulemusena järgmisel aastal Salpausselässe sõidu puhul väljuvad suusatajad Tallinnast seevõrra varem, et saavad 7 päeva enne võistlusi viibida Vierumäel. Kui sel ajal ei ole parajasti käsil kursusi, siis korraldatakse need eestlastele eriliselt. Vierumäel on Salpausselä omast veel raskem maastik. Seega on suusatajail hea võimalus koduneda raske maastikuga. Vierumäel on ka hüppemägi. Talvespordiliidul ja kaitseliidul on kavatsus soomlaste kutse vastu võtta ja järgmisel asatal Soome saata kuni 10 meest. Hiljem kodumaal võivad need mehed tegutseda instruktoritena.

Helsingis külastasime kuulsa Stockmani kaubamaja spordiosakonda. Suusamäärete alal on kaubamaja saanud erilise retsepti Norrast. Selle järgi valmistatud määre on annud häid tulemusi. Järgmisel aastal lubati ka meile saata proov, kui uudismäärde valmistamine lõplikult õnnestunud. Praegu on Soomes kõige tarvitavam Kiva-määre, mis, muuseas öeldult, sobib ka Eesti ilmaoludele.

Maadlejate võit ja kaotus Helsingis

Hõimurahvaste teine kolmikmaavõistlus maadluses peeti Helsingis ja selle võitis üldteatult Soome. Nii Eesti kui ka Ungari hävisid talle 0:7, millest suuremini enam ei saa kaotada. Seejuures soomlased oma 14-nest matschist kümme võitsid seljaga, viis kummagi hõimurahvuse vastu. Eesti lohutuseks oli võit Ungari üle 5:2, millega me lõppeks ometigi tõestasime oma positsiooni paremuselt maailma neljanda maadlusrahvana. Ses osas täitus ka Soome asjatundjate avaldus pärast 1. a. Budapesti kolmikmaavõistlust, et Eesti maadluspordi saavat hinnata natuke tugevamaks Ungari omast. Teises osas, milles soomlased väitsid endi ületamist Rootsi poolt, on aga olukord vahepeal diagonaalselt muutunud. Soome maadlustase on praegu tõesti kõrge, isegi enneolematult kõrge. Soome on Rootsist kindlasti uuesti ees ja pole suurt kahtlust, et ta Rooma euroopavõistlustel tõendab oma maailma-peremehe seisukohta.

Eesti maadlejad esinesid Helsingis läbilõikes oodatust paremini. Süttis isegi sarnane alati külm mees, nagu K. Trossman. Ta Helsingi matschid olid vast mehe elu-parimad. Eriti tublisti maadles ta endast 20 kg raskema A. Niemiläga. Soomlane on jäme mehemürakas, kellelt K. Trossman vaatamata oma pikkadele kätele ei ulata ümbert kinni võtta näit. ristvöö sooritamiseks. Seda viimast püüdis aga järjekindlalt soomlane. Mati äärel õnnestuski tal ristvöö sisse võtta. Ta surus Trossmani silda ja hüppas järgnevalt kogu oma keha raskuse ja pikkusega vaesele eestlasele otsa. Ent Trossman pidas vastu. Niemilä sai maadluse jätkamise viisi valiku. Ta valis esmalt püstimaadluse, kuid omameeste, nende seas ka kohtuniku, pealekäimisel muutis valiku. Ülejäänud maadlus oli aga tasavägine. Lõpupüstimaadluses sai Trossmann vastase võttesse, kuid kahjuks mati äärel. Soomlane suutis enda matilt kangutada, lajutudes põ-

randale Trossmani alla, kust mehed edasi rüseledes lõhkusid kohtunike laua ja rida toole. Kesk matti oleks see võte tõenäoliselt lõppenud Trossmani seljavõiduga. Nüüd sai soomlane töövõidu 3:0. Trossmani kangelaslik heitlus Soome parima raskekaallasega äratas imestust ja just selle matschi tõttu sai T. eestlastele määratud üllatusauhinna. Ungarlase S. Vitalise võitis Trossman seljaga 6.12. Kodumaal on sageli räägitud, et Trossmanist ei saavat head maadlejat. Oma poolt pean aga ütleva, et tast võib areneda koguni väga hea maadleja, kui aga osatakse meest ergutada.

Kolmikmaavõistluse tasavägiseima matschi sooritas V. Väli soomlase A. Reiniga. Mõlemad panid oma viimase välja, nii et nad n. ö. suitsesid. Reini füüsiliselt tugevamana surus peale, mis tekitas mulje, nagu põgeneks Väli ta eest. Väli aga pareeris. Parteris tõmbas ta kaks korda Reini hammerlocki. Võidu määramine soomlasele 2:1 oli maitseasi. Kuid ühtlasi ei saanud seda pidada ülekohtuseks, sest mõlemad maadlesid seevõrra tasavägiselt, et eksimine ühe või teise kasuks võis olla paratamatu. I. Bekest oli Väli tunduvalt parem ja seljatas 14.11. Reini-Beke matsch pidi peagu lõppema sensatsiooniga. Beke sooritas sarnase nupuvõtte, millele järgnenud lendu euroopameistrile pole varem nähtud. Reini olevat käinud isegi selili. See võis sündida aga sarnase välkkiire sähvatusena, et ma kohtunikuna ei saanud selli olemist fikseerida. Reini võitis 6.54.

A. Neol oli eestlastest ja ungarlastest kõige suurem võimalus riisuda Soomelt ühe punkti. Ka soomlased olid ette kindlad Neo võidule, olnult määratud auhinnaks reisikohvri, kui üle lahe ärareisivale kaaluvõitjale. Neo algaski suure tragidusega, pannes välja kogu jõu kiire seljavõidu saavutamiseks. Kuid A. Pikkusaari oli painduv poiss ja vaatamata oma suurele töölekaalule ei õnnestunud Neol vastast sel-

jatada. Viimasel viiel minutil oli aga Neo ise välja pumbatud. Ta komistas mati äärel ja vööga surus soomlane meie suurima punktilootuse selili. Kindla töövõidu asemel oli Neo 1.51 min. enne matschi lõppu sunnitud leppima seljakaotusega, ja... talle mõeldud reisikohvrast kujunes Pikkusaare reisikohver Rooma euroopavõistlustele. Ungarlase J. Riheczy seljatas Neo hammerlockiga 5.51, Pikkusaari sai ainult töövõidu.

Ka oma elu-parima partii sooritas A. Kukk ungarlase S. Finyaki vastu, kes on hea kuulsusega maadleja. Ungarlane oli füüsiliselt tugevam, kuid julgelt ja kõikeriskeerivalt maadlev Kukk oli parem ja päris täiesti õigustatult töövõidu. Paar tundi hiljem pidi aga Kukk vastu võtma soomlase A. Mäki. Pingutuslikust matschist ungarlasega väsinuna, ei suutnud A. Kukk vastu pidada ja kaotas seljaga 7.00. Finyaki üle sai soomlane töövõidu 2:1.

N. Karklinile olid Helsingi matschid esimes- teks välisvõistlusteks. Suure üllatusena võitis ta tuntud ungarlase J. Taranyi, tööga 2:1. V. Kokkise vastu ei olnud tal eeldatult mingisuguseid schansse. Kuulnult, et Kokkinen maadleb väga lahtiselt, lubas mees kohe alul riskida matschi otsustava võttega. Kuid Kokkinen alustas ettevaatlikult. Sellal, kui Kokkinen teha võtte ja heitis üllatunud Karklini selili 1.04. Kokkinen ei saanud hõimurahvaste matil üldse kaua viibida. Kokku alla kolme minuti. Taranyiga tuli ta toime 1.36. N. Karklin on eestlastest suuremate tulevikulootustega maadleja. Ta on maadluse juures suure huvi ja innuga ning on kiirelt võtnud õppust. Üks tõenäolisemaid Berliini mehi!

Kõige nigelamad olid Eestil kaks kergemat kaalu. J. Pöntson kaotas ainsa eestlasena mõlemad matschid seljaga: E. Hjeldile 4.18 ja K. Imreyle 11.18. Soomlane võitis ungarlase 7.31. Kärbeskaalu matschid ungarlase ja eestlase ning ungarlase ja soomlase vahel olid võistluste nauditavamad oma võtete rikkusest. 18-aastane koolipoiss E. Hjelt on haruldane maadlustalent, täis energiat ja suurt võistlusvaimu. H. Kristal kaotas K. Pihlajamäele 7.46 ja F. Tothile 1:2. F. Toth on vabamaadluse euroopameister.

Helsingis ilmnes eestlaste suure puudusena väikene vastupidavus. Meie mehed polnud harjunud 20-minutiste matschide kestvusega ning olid tavaliselt viimasel viiel minutil välja pumbatud. Kodumaal tuleks korraldada sagedasti täiskestvusega matsche. Nüüd läks harjumatus 20-ne minutiga maksuma Neole kindla võidu. Veel täbaramini läks A. Kukul. Võib väita, et kui Kukk oma esimese matschi oleks teinud soomlase A. Mäega, kui kõvema vastasega, ta oleks seljakaotuse asemel võitnud vähemalt napi tööga.

Eriti maad olid soomlased nupuvõtete sidumisel, mida nad püüdsid igast vähegi sobivast olukorrast. Meil on valitsenud arvamine, et nupuvõtte on iganenud ja et sellega enam ei saa lüüa vastast. Nüüd selgunult on see arvamine väär. Iga võtte on hea, kui aga osatakse seda otstarbekalt kasutada.

Eesti maadlusspordi tuleviku väljavaadetes peab ütlema, et need pole kardetult halvad. Materjali meil on. Kergekaalust poolraskeni on rida võrdvõimelisi maadlejaid. Maadlejad kaebavad juhi puudumise üle ja, peab ütlema, neil on õigus. Juhita ei jõuta kaugele. Olen kindel, et kui meil oleks juhiks Robert Oksa taoline välistreener, siis Berliini aastaks küündiks Eesti maadlussport Soome tasemeni.

Järgmine kolmikmaavõistlus peetakse 1935. a. Tallinnas. Eelduste kohaselt võidab ka selle Soome. Eesti poolt on usutav aga tunduvalt tugevam vastupanu. Meie maadlejad õppisid Helsingis nii mõndagi.

Kolmikmaavõistluse tagajärjed olid:

Kärbeskaal: 1. E. Hjelt, Soome, 0 kaotuspunkti; 2. K. Imrey, Ungari, 3 k.-p.; 3. J. Pöntson, Eesti, 6 k.-p.

Sulgkaal: 1. K. Pihlajamäki, Soome, 0 k.-p.; 2. F. Toth, Ungari, 4 k.-p.; 3. H. Kristal, Eesti, 6 k.-p.

Kergekaal: 1. A. Reini, Soome, 1 k.-p.; 2. V. Väli, Eesti, 3 k.-p.; 3. I. Beke, Ungari, 6 k.-p.

Kergekeskkaal: 1. A. Mäki, Soome, 1 k.-p.; 2. A. Kukk, Eesti, 4 k.-p.; 3. S. Finyak, Ungari, 6 k.-p.

Keskkaal: 1. A. Pikkusaari, Soome, 1 k.-p.; 2. A. Neo, Eesti, 3 k.-p.; 3. J. Riheczy, Ungari, 6 k.-p.

Poolraskekaal: 1. V. Kokkinen, Soome, 0 k.-p.; 2. N. Karklin, Eesti, 4 k.-p.; 3. J. Taranyi, Ungari, 6 k.-p.

Raskekaal: 1. A. Niemilä, Soome, 1 k.-p.; 2. K. Trossman, Eesti, 3 k.-p.; 3. S. Vitalis, Ungari, 6 k.-p.

Ametlikult märgiti kolmikmaavõistluse tulemus järgmisena: Soome 21, Eesti 12 ja Ungari 9 punkti.

Pildil pealkirja juures kolmikmaavõistluse rändauhind, mille annetas soomlane E. Bertel Nordström. Auhind on hõbedast ja ta väärtus olevat üle 800 kr. Välja mängitakse ta kokku kuus korda ja võidab see, kes üldvõitjaks tulnud kõige rohkem kordi kuuest korrast. Võrdse võidukordade arvu puhul võetakse arvesse seljavõitude arv, ja, kui ka see ei peaks andma lõpptulemust, siis seljavõitude koguaeg. Kariika äärelt allaripnevale kuuele kettale graveeritakse igakordse kohtamise puhul kõigi osavõtjate ja eriti veel võitjate nimed. Auhinna alusele kinnitatakse nende seltside märgid, kes on annud mehi oma rahvuse maavõistluse-meeskonda. Tänavu mängiti auhind esmakordselt välja.

Õiendus.

Minu artiklis „Eestis asutatagu spordikoda“, mis ilmus eelmises E. Spordilehes, on muuseas öeldud: „Spordikoja asutamisega kuuluksid likvideerimisele ülearustena kehakultuuri sihtkapitali valitsus selle teadusliku sekretäri ja kehalise kasvatuse instituut Tartus.“ Eksiarvamiste vältimiseks teatan, et kehalise kasvatuse instituudi likvideerimine all oli mõeldud ta likvideerimine senisel kujul. Osa instituudi ülesandeid kandub üle, kuid instituut ise kui selline jääb püsima, kuid alluvalt spordikojale ning uute, muudetud ülesannetega.

A. Klumberg.

MURDMAAJOOKSU-MÄRGI MÄÄRUSED

- 1) Murdmaajooksumärk on laiemate rahvahulkade seas huvi tõstmiseks kehaliste harjutuste ja spordi vastu ning ergutamiseks jooksupordist osavõtmiseks.
 - 2) Murdmaajooksumärgiks on ringikujuline 1 sm läbimõõduga valge emailitud kilp jooksja kujuga. Märk kantakse rinnal vasakul pool.
 - 3) Murdmaajooksumärke jagab välja Eesti Kerge-, Ratta- ja Veespordi Liit üks kord aastas — iga hooaja lõpul oktoobris.
 - 4) Murdmaajooksumärgi tingimused:
 - a) murdmaajooksumärgi omandab see, kes sooritab murdmaajooksumärgi määrustes ettenähtud nõuded;
 - b) katsevõistlustest osavõtjad jagunevad klassidesse alljärgnevalt:
 1. poiste klass: 15—18-a. poistele, kaasa arvatud need, kes said 18-aastaseks katsete sooritamise hooajal, s. o. 1. maist kuni 30. septembrini;
 2. noortemeeste klass: 18—30-a. meestele, kaasa arvatud need, kes said 30-a. katsete sooritamise hooajal, s. o. 1. maist kuni 30. septembrini;
 3. keskealiste klass: 30—35-a. meestele, kaasa arvatud need, kes said 35-a. katsete sooritamise hooajal, s. o. 1. maist kuni 30. septembrini;
 4. vanemate keskealiste klass: 35—40-a. meestele, kaasa arvatud need, kes said 40-a. katsete sooritamise hooajal, s. o. 1. maist kuni 30. septembrini.
 5. vanemate meeste klass: 40. a. alates;
 6. eriklass: oma soovil kõik paremad üle 18 a. vanused sportlased.
 - c) katsevõistlustest võivad osa võtta kõik meeskodanikud alates 15 a. vanusest, vaatamata organisatsiooni kuuluvusele või mittekuuluvusele. Isikuil, kelle õigused on kitsendatud kohtuotsuse põhjal, ei ole õigust võtta osa katsevõistlustest. Poiste klassi kuulujad võivad võtta osa katsevõistlustest vanemate või hooldajate kirjalikul loal;
 - d) murdmaajooksumärgi nõudeid võib sooritada kas Eesti Spordi Keskliitu kuuluvatelt ühingutelt korraldatavatel murdmaajooksumärgi katsevõistlustel või koolide, poiste spordiliidu, kaitseväge, kaitseliidu või teistelt ühingutelt, kelle ülesannesse kuulub kehaliste harjutuste ja spordi harrastamine, korraldatavatel murdmaajooksumärgi katsevõistlustel. Murdmaajooksumärgi katsevõistlusi võib korraldada kas iga ülalmainitud organisatsioon omaette või ühiselt;
 - e) murdmaajooksumärgi katsevõistlustel iga võistlusala juures tegutsegu võistlusmäärustes ettenähtud arv kohtunikke, kusjuures peakohtuniku ülesannet täidab ja on vastutav määrustekohase läbiviimise eest kas Eesti Spordi Keskliitu kuuluva spordiühingu, kaitseliidu või kaitseväge ametlik esindaja;
 - f) murdmaajooksumärgi katsevõistluste tulemused kantakse kas liidu ametlike võistlusplankettidele või eraldi seks kokku seatud protokolliile ja saadetakse Eesti Kerge-, Ratta- ja Veespordi Liidule hiljemalt iga aasta 15. oktoobriks, varustatult võistlustel tegutsenud ametlike kohtunike allkirjadega;
 - g) murdmaajooksumärgi nõuded tuleb sooritada 1. maist kuni 30. septembrini;
 - h) üks isik võib omandada ainult ühe murdmaajooksumärgi: igal järgmisel aastal murdmaajooksumärgi katsete korduval sooritamisel kinnitatakse märgile iga aasta üks uus number vastavalt märgi nõuete täitmise arvule;
 - 5) murmaaajooksumärgi katsevõistlustel ei anta auhindu;
 - j) murdmaajooksumärgi katsevõistlused korraldatakse Eesti Kerge-, Ratta- ja Veespordi Liidu määruste kohaselt.
- 5) Murdmaajooksumärgi nõuded:
 - a) poiste klass — 1500 m jooks (kergeel murdmaal) 7 min. ja vähem,
 - b) noortemeeste klass — 3000 m jooks (kergeel murdmaal) 14 min. ja vähem,
 - c) keskealiste klass — 3000 m jooks (kergeel murdmaal) 15 min. ja vähem,
 - d) vanemate keskealiste klass — 3000 m jooks (kergeel murdmaal) 16 min ja vähem,
 - e) vanemate meeste klass — 1500 m jooks (kergeel murdmaal) 7 min. 30 sek. ja vähem.
 - f) eriklassile — 5000 m jooks (kergeel murdmaal) 21 min. ja vähem.
 - 6) Murdmaajooksumärgi katsete sooritajale antakse Eesti Kerge-, Ratta- ja Veespordi Liidult vastav tunnistus. Märgi muretseb katsete sooritaja oma kulul, kusjuures märgi hind saadetagu Eesti Kerge-, Ratta- ja Veespordi Liidule ühes katsevõistluste tulemuste kohta käivate võistlusprotokollidega.

TEADAANNE

Käesolevaga teatab liidu juhatus, et esindajatekogu koosoleku otsusega 11. veebruarist 1934. a. muudeti maakonna esivõistluste määrusi ja muudatused on edaspidi maksvad järgmiselt:

§ 125.

1. Maakonna kergejõustiku esivõistlused korraldatakse juulikuul kolmandal laupäeval ja pühapäeval järgmistel sunduslikel aladel:

Jooksud: 100, 400, 1500, 5000 m, teatejooks 4 × 100 m, tõkkejooks 110 m, kuul, ketas, oda, tug, k-ga, kõrgus-, kaugus- ja teivashüpe.

2. Maakonna esivõistlusi korraldavad spordiühing võib ülalnimetatud sunduslike võistlusalade võistlus-kava täiendada oma äranägemisel liidu määrustes ettenähtud võistlusaladega.

3. Maakonna esivõistlustest võivad osa võtta maakonna spordiühingute nimel liidus registreeritud sportlased.

4. Maakonna kergejõustiku esivõistluste pidamise päevadel on Ekraveliitu kuuluvatel ja vastavas maakonnas asumatel spordiühingutel keelatud korraldada muid kergejõustiku võistlusi.

5. Kõiges muus peetakse silmas liidu üld- ja kergejõustiku määrusi.

§ 121.

Kümnevõistluse esivõistlused peetakse ühes naiste esivõistlustega augustikuul kolmandal pühapäeval ja selle eelsel laupäeval.

Liidu juhatus palub maakonna esivõistlusi korraldavaid spordiühinguid käesolevatest määrustest täpselt kinni pidada ja maak. esivõistlusi tähtpäevadel korraldada. Võistluste kava palume tungivald koostada § 125 pk. 1 ette nähtud spordialadest, sest vastasel korral on võimatu kindlaks määrata maakondade paremuse järjekorda.

Ekraveliidu juhatus.

Teivashüppes Ameerika ületamatu

1932. a. suvest alates, millal Lõuna-Kalifornia üliõpilane Bill Graber purustas kaasmaalase Lee Barnesi maailmarekordi, on ta püsinud maailmatabelis esikohal. Samal aastal, olümpiamängudel, möödus Barnesist ka kuldmedali mees Miller, kes oli jällegi ameeriklane. Yankeed on need, kes maailmatabelis 34 parima seas omavad 31 kohta. Ameerika hegemoonia teivashüppes on püsinud juba 1906. aastast. Üksnes Charles Hoff suutis 1922.—1925. a. a. esikoha Euroopale tuua. Amatörmääruste rikkumise pärast katkes selle vahva norralase karjäär aga enneaegselt, mehe jõudmata oma täisvormini. Teatavasti lubas Ch. Hoff ületada 4.40. Nüüd on Hoff küll uuesti amatör, kuid n.-n. rahvusamatör, kes amatörina võib võistelda üksnes kodumaal. Vahepeal on aga Hoffi omaaegsest maailmarekordist — 4.25,2 — kõrgemale jõudnud koguni 10 yankeed ja 1 jaapanlane. Jaapanlane Nishida ja kanadalane Pickard on ansad mitte-yankeed 4.15 ületanute seas. Yankeede kõigi aegade parima kümne keskmine tagajärg on 4.29,3! See on tagajärg, mis ka maailmarekordimeestele pole igapäine. Üle 4.15-ne on ületanud järgmised:

4.37,5	Graber, USA	1932
4.31	Miller, USA	1932
4.30,9	Barnes, USA	1928
4.30,5	Brown, USA	1933
4.29,5	Carr, USA	1928
4.28	Nishida, Jaapan	1932
4.27	Sturdy, USA	1929
4.27	McDermott, USA	1931
4.27	Warne, USA	1931
4.27	Gordy, USA	1933
4.26	Mathew, USA	1933
4.25,2	Hoff, Norra	1925
4.25	Sutermeister, USA	1932
4.25	Pool, USA	1932
4.22	Beecher, USA	1932
4.22	Sealy, USA	1932
4.21,9	Thomson, USA	1932
4.21,5	Williams, USA	1929
4.21,5	Pickard, Kanada	1929
4.21	Jefferson, USA	1931
4.21	Deacon, USA	1933
4.19,3	Edmonds, USA	1929
4.19	Droegmüller, USA	1928
4.19	Wool, USA	1931
4.18	Lee, USA	1932
4.17,5	Wood, USA	1931
4.17,2	Coyler, USA	1931
4.17	Harvey, USA	1931
4.16	Berlinger, USA	1931
4.15,5	Canby, USA	1929
4.15	McCinnes, USA	1929
4.15	Robinson, USA	1931
4.15	Landsrud, USA	1931
4.15	Zimmermann, USA	1931

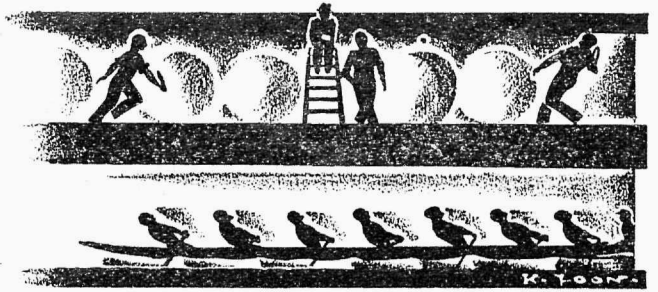
Vabrikantide ühisuse auhind.

See 1 m kõrgune bronskujut on välja pandud seltside vahele Eesti esivõistlustel maadluses ja tõstmises. Vabrikantide Ühisus on järjekindlalt, alates 1922. aastast, annetanud rida väärtuslikke auhindu. Pildil toodud auhind on uusim. Ta mängiti esmakordselt välja selle aasta esivõistlustel.

Samal ajal, kui Soomes väiksematelegi võistlustele annetatakse suureväärtusega auhindu, on meil kaevatud seltskonna vastutulematusele. Olgu Vabrikantide Ühisus oma helde ja toetava käega eeskujuks teistele. Meie sport vajab senisest suuremat ergutust ja kahtlemata on üheks osaks ergutusest seltskonna heasuhtumine meie kehalisse kasvatusse.

L. a. oli üle 4 m hüppajatest siiski kaunis vaene hooaeg. Euroopas ületas 4 m ainult kolm meest: Ljunberg, Rootsi, 4.11, Wegener, Saksa, 4.10 ja Lindblad, Rootsi, 4.05. Neist eurooplastest ainsana Bo Ljunbergist loodetakse 4.25—4.30-ne meest. Kas aga lähemas tulevikus mõnest eurooplastest võrsub yankeede ületaja, seda peetakse tugevasti kahtlaseks. Teivashüppes jääb USA veel kaua võitmatuks.

Meie Müüja

Spordi keskliidu aastakoosolek.

Keskliidu aastakoosolekul märkis liidu esimees A. Anderkopp eelmise aasta aruande ettekandmisel, et üldisemalt oli märgata edu kõigil spordialadel. Ka majanduslikult möödus aasta enam-vähem rahuldavalt, kuigi tuli võidelda paljude raskustega. Leidis, et kehalise kasvatus riiklikule alusele seadmine on sattunud vastuvõtlikule pinnale. Kavatsuse lõplikuks teostamiseks tahab liit astuda samme. Käesoleva aasta eelarve sisaldab 3250-kroonilise puudujäägi, mis loodetakse katta toetustega.

Liidu põhikirjas muudeti eriliitude esindajate arvu keskliidu esindajatekogu koosolekuteks viielt kolmele. Veeremängu- ja võimlemisliidu juureastumise tõttu suurendati juhatuse koosseisu ühe liikme võrra, s. t. üheksalt kümnele. Ametivanusega juhatusest väljalangestatud valiti tagasi ainult B. Abrams. Unteks valiti T. Muru, A. Kleinberg ja V. Prii.

Maakondade spordinõunikeks kinnitati: Harjumaa — K. Saar, Järvamaa — H. Veem, Tartumaa — J. Martin, Valgamaa — Loor, Võrumaa — dr. K. Kolon, Petserimaa — dr. A. Niineman, Pärnumaa — J. Meimer, Saaremaa — A. Espenberg, Läänemaa — V. Kvarnström ning Virumaa — R. Ütt ja J. Meister (üks Narvas, teine Rakveres).

Tõste-esivõistlused Sindis.

Eesti tänavused tõste-esivõistlused möödusid tavalisest elavamatenä. Ka osavõtjate arv oli paari inimese võrra suurem kui viimastel aastatel. Võistluste suurema elavuse põhjustas nende pidamine Sindis. Liidul tuleks ka edaspidi anda võistluste korraldamine mõne provintsi keskuse kätte. Suuremad linnad on ära helitunud teiste spordialadega, mille tõttu tõstevõistlused tõmbavad vähe.

Tagajärgedes oli märgata tõusu. Läänudaastased kogusummad ületati kõikides kaaludes peale kergekaalu. Ja seda mitte ainult esivõistluste aluseks olnud viie tõste kogusummades, vaid ka kolme tõste. Meistri-tiitleid kaitsesid ainult A. Kask ja A. Luhaäär. Esimene neist tuli Eesti meistriks juba kümnes kord, mis on omapärane rekord. L. a. meistritest ei olnud kohale sõitnud R. Teitelbaum ja A. Mäll teenistuslikel põhjustel. A. Mahoment, kes küll vahepeal arenenud, kaotas meistritiitli esnalasele A. Laanele.

Tehnilised tagajärjed olid:

Sulgkaal: 1. A. Kask, Sindi Kalju, 400 (kahega surumine 82,5, ühega rebimine 60, ühega tõukamine 75, kahega rebimine 80 ja kahega tõukamine 102,5) kg. 2. R. Västriik, Mõisaküla Ülo, 365 kg. 3. L. Miller, Sport, 350 kg.

Kergekaal: 1. H. Saal, Pärnu Tervis, 385 (80—55—65—80—105) kg. 2. F. Hunt, Sindi Kalju, 357,5 kg. 3. K. Holter, Tervis, 357,5 kg.

Keskkaal: 1. R. Laane, Esna Kalju, 427,5 (80—70—82,5—80—115) kg. 2. A. Mahoment, Sport, 420 kg. 3. H. Maidlas, Tervis, 377,5 kg. 4. E. Post, Sindi Kalju, 362,5 kg.

Poolraskekaal: L. Kukk, Tartu Kalev, 480 (90—75—90—95—130) kg. 2. K. Oole, Kalev, 440 kg. 3. V. Kolk, Sindi Kalju, 377,5 kg.

Raskekaal: 1. A. Luhaäär, Sport, 530 (112,5—80—70—112,5—155) kg.

Parima tõsteseltsi nimetuse omandas teiskordselt tõstevõistluste ajaloo Sindi Kalju, kes oli esindatult kõige arvukamalt. Esimest korda tuli Sindi Kalju Eesti parimaks 1929. a.

Ungari — Euroopa parim poks.

Budapestis peetud poksi-euroopavõistlused lõppesid Ungari ülekaaluka võiduga. Ta saavutas 14 rahvuspunkti inglise, Saksa ja Poola seitsme punkti ees. Itaalia omandas 4, Soome ja Austria kumbki 3, Rootsi 2 ja Norra 1 punkti. Meistertiitlitest omandas Ungari ja inglise kumbki 2, Saksa, Soome, Itaalia ja Austria, igatiüks üks.

Oma Poola-turnee jätkuna esindas Eestit Budapestis Tallinna Poksiklubi, täiendatult L. Nielenderiga Spordist. Loosi tõttu sattusid peagu kõik eestlased juba esimesel ringil kokku kaalude parematega ja kaotasid. Freimuth kaotas Rotholsile, Poola, K. Käbi inglasele Case'ile, Seeberg meistriks tulnud Kästnerile, Saksa, Stepulov Schmedesile, Saksa, L. Nielender teiseks tulnud Vargale, Ungari, Kapustin Jacksonile, inglise, Reino euroopameistrile Zehetmayerile, Austria, ja Adelman teiseks tulnud Rungele, Saksa. Peale Adelmani, kes langes konck-oudi ohvriks juba 1. roun-di alul, kaotasid teised punktidega.

Euroopa meistriteks tulid: sulgkaal — Enekes, Ungari; kukk-kaal — Palmer, inglise sulgkaal — Kästner, Saksa; kergekaal — Fachini, Itaalia; kergekeskkaal — McCleave, inglise; keskkaal — Szigeti, Ungari; poolraskekaal — Zehetmayer, Austria ja raskekaal — G. Bärlund, Soome.

Karl Leithammel

Eesti Jalgpalli Liit ja Kohtunikekogu.

Kas on see sportlane?

Üks Tallinna ajaleht avaldas ringküsimuse: „Mis ma teen, kui ma vihastan?“ Muude vastuste seas on toodud ka sportlase vastus. Sportlane, kes olevat jooksurekordi omanik, on vastanud järgmiselt:

„Ei saa midagi parata, kui vihastudes tahan kohe ühe piraka ära panna. Lihaksed tõmblevad ja peaaegu on vaid üks mõte: kas virutan talle pähe või panen õige ühe südame alla. On see jõuduküsiiv toiming möödunud, ruttan esimesena aitama löödut maast ülesse.“

Sääraselt, täht-tähelt ja sõna-sõnalt, kõlab „jooksu- rekordi omaniku“ vastus. Meie ei liialda, kui ütleme, et sarnane teguviis vihastumise puhul on enne barbaarne, kui sportlik. Igal juhul: kui see vastaja oli tegelikult sportlane, siis ta ei olnud siiski tõeline sportlane. Sportlane suudab oma närve ja käsi valitseda ka suurimas vihahoos. Vastasel korral ei vääri ta üldse sportlase ausat nime.

Soomlane Komonen Kanada kuldmedalimees.

Nii nagu see on meil ja veel paljudes maailma spordimaades, toimub ka Kanadas kuldmedali andmine aasta parima saavutuse eest. Kanada kuldmedalimeheks valiti 1933. a. eest soome päritoluga kestvusjooksja Komonen. Viimase tähtsamad saavutused olid: võit Kanada maratoni esivõistlustel, samal ajal teine koht kuulsal Bostoni maratonil ja veel rida võite jooksudes 5—15 miili. Kanada varemateks tuntumateks medalimeesteks on olnud Amsterdami olümpiavõitja 100 ja 200 m jooksus Percy Williams, väljapaistev 400 m jooksja Wilson j. t.

Lätlane Eesti meister.

Lahtised ping-pongi esivõistlused olid tunnistuseks Eesti ping-pongi taseme langusele. See hoog, mis valitses 5—6 aasta eest, on vaibunud. Vast nüüd, oma eriliidu asutamise, saab ping-pong uuesti tugevamad jalad alla.

Lätlane M. Finbergs, keda peetakse maailma küm-nendaks, oli eestlastele ületamatu ja ta kaitses oma meistritiitli. Finaalis võitis lätlane Reinbaumi 21:14, 21:14 ja 22:20. Kolmandaks tuli Tui. Naistele tuli

meistriks prl. Nellis võiduga prl. Eisenschmidt'i üle. Meespaarismängus võitsid Lembra-Loigo Reinbaum-Miiski 16:21, 17:21, 21:18, 21:18 ja 21:14. Segapaarismängu meistriteks tulid prl. Matsina-Frants.

Olümpiaosavõtjate keskmine vanus on 23 $\frac{1}{2}$ aastat.

Olümpiamängude statistiliste andmete uurimisel on muuseas peatatud ka olümpiamängudest osavõtjate vanusel. Mitmegi olümpiaatleedi kohta puudusid küll vanuse andmed, kuid kaugelt suurema osa kohta õnnestus neid hankida suurima täpsusega. 1896. a. Ateenast kuni 1932. a. Los Angelesi olümpiamängudest osavõtnud kergejõustiklaste keskmine vanus leiti olevat 23 $\frac{1}{2}$ aastat.

Huvitavalt selgus veel, et pärast maailmasõda on keskmine vanus tunduvalt tõusnud.

Üks noorimaid olümpiavõitjaid oli ameeriklane Teth Meredith, kes vaevalt 19-aastasena võitis Stokholmis 1912. a. 800 m jooksu. Kõige kõrgemale tõuseb maratonijooksjate ja käijate vanus. Näiteks Steenroos ja Tommy Green olid oma olümpiavõitude puhul lähedalt 40-aastased.

F. Beldsinsky stardib.

Kalevi korraldusel 15. apr. s. a. peetud murdmaavõistlustel startis pärast mitmeaastast rajalt eemalviibimist meie omaaegseid suurimaid jooksulootusi Felix Beldsinski. Ta on come-backi katsetanud sooritada varemgi, kui seekord õnnestus tal kõige paremini. 7-kilomeetrilise distantsi läbis ta ajaga 25.56,0 ja tuli kolmandaks E. Pröömi ja K. Kiili järel. Pröömi aeg oli 25.13,0.

Pärast jooksu ei tunnud B. mingisugust halbtust ning tahab tänava asuda järjekindlale võistlemisele. Talvel on ta tublisti treeninud. Mõistetavalt ei saavuta B. kohe oma hiilgeaegu, kuid ta on küllalt võimeline paljuks. Olgu märgitud, et soomlane Ritola püsis ka kaua rajast eemal, kuid come-back õnnestus tal hiilgavalt. B. siirdub arvatavasti pikematele distantsidele, eeskätt 10.000 m-le. Viimane ala on meil niivõrd nõrk, et tõesti on vaja Beldsinsky taolist meest, kes maavõistlusel ei laseks näiteks Lätl ära viia kaksikvõidu.

Moment Inglise karikavõistlustelt. Inglise mängivad jõuliselt, kuid siiski suure oskusega.

Tartu NMKÜ Eesti meister ka võrkpallis.

Esmakordselt Eesti esivõistluste ajaloos võitis Tartu NMKÜ mõlemad käsipalli meistritiitlid oma nimele. Võrkpalli finaalis saavutas ta võidu Tallinna nimekaimu üle 15:8 ja 15:11. Meistermeeskonna koosseis oli: Erikson, Juurup, Velt, Keres, Jakobson ja Pehap.

Naiste-võrkpallis tuli seitsmes kord Eesti meistriks Tallinna Kalev võiduga Tartu Kalevi üle 15:1 ja 15:12.

Käsipalli sisehooaeg on ametlikult lõppenud. Suvel korraldatakse eelmise aasta eeskujul võrkpalli esivõistlused maakondades.

Uus veeremängu rekord.

Haruldase tulemusena veeremängus saavutas narvalane Tannberg Tallinna ja Narva veeremänguklubide duellil 413 silma, millega ta ühe silmaga ületas mõni nädal varem A. Ime poolt püstitatud rekordi. Tallinn-Narva klubimatsch lõppes viimase 96-silmalise eduga.

A. Klumbergi suvine töökaava.

A. Klumberg, kes peale SKV teadusliku sekretäri on teatavasti ka kergejõustiku üldjuhiks, on kogu suve n. ö. tugevas lennus. Instrueerimise ülesandega reisib ta läbi kõik suuremad spordikeskused, pöördudes paaril korral Tallinna tagasi kursuste andmiseks. Praegu on Tallinnas ette nähtud kahed kursused sporditegelastele, instruktoritele ja üldiselt sportlaskonnale. Esimesed 14.—19. mail ja teised 2.—7. juulil. Antakse teoreetilisi ja praktilisi juhtnööre kergejõustikus, ujumises ja pesapallis. Instruktoritele on lisaks praktiline õppetegevus, tehnika ja õppemeetod. Enne Eesti-Läti kergejõustiku maavõistlust, mis arvatavasti peetakse 23.—24. juunil, on ette nähtud kõigile rahvusmeeskonna liikmetele midagi internaadi taolist 5.—10. juunil Kehtnas Harju maleva spordilaagris.

Provintsis keskustes peatub A. Klumberg järgmistel tähtpäevadel:

Viljandis — 23.—28. aprillil.
 Tapal — 2.—3. mail.
 Rakveres — 4.—6. mail.
 Narvas — 7.—12. mail.
 Tartus — 23. maist kuni 3. juunini.
 Paldiskis — 12.—14. juunil.
 Haapsalus — 18.—20. juunil.
 Kuressaares — 27.—30. juunil.
 Valgas — 9.—12. juulil.
 Võrus — 13.—15. juulil.
 Petseris — 16.—18. juulil.
 Paides — 23.—25. juulil.
 Türil — 26.—28. juulil.
 Pärnus — 29. juulist kuni 5. augustini.

Üleriiklike võimlemis- ja spordimängude (15., 16., 17. juunil 1934. a.) puhul ilmus müügile

HARJUTUSTE KÄSIRAAMAT JA SAATEMUSIKA ALBUM

Harjutuste käsiraamat on esimene sellisarnane teos Eestis. Raamatus, mille toimetajaks Ernst Idla ja tööde autoriteks Eesti võimlemise õpetajad Erna Käppa ja Elmar Lepp, on 230 pilti tekstis, harjutusi tütarlastele, poeglastele, meestele ja naistele, rahvatantse ühes nootidega jne.

Rikkalikult illustreeritud käsiraamat maksab Kr. 1.—.

Saatemuusika album on harjutuste käsiraamatule paralleelväljaanne ja on oma materjali rohkuselt ja omapärase ülesehituse viisilt kõrgeväärtuslik teos, mille puudumist on seni valusalt tuntud.

Saatemuusika on koostatud käsiraamatus toodud harjutuste järgi Leida Idla poolt.

Albumi hind Kr. 2.—.

Need on teosed, mida pikisilmi on oodatud! Teosed, millel on asendamatu koht koolis! Materjal, mis toob uudsust ja värskest pikemaks ajaks!

Tellimistega pöörduda E. Spordi Keskkliidu poole, Tallinn, Müürivahe tän. 16—33, pk. 70, raha ette saates.

Juhiseid üleriiklikest võimlemis- ja spordimängudest osavõtjaile

1) Teatame, et riietuse tellimise tähtpäev on 15. aprillist pikendatud 28. aprillini. Ettevõtetud pikendus on lõplik ja hiljem saabunud tellimisi arvesse ei võeta.

2) Palume organisatsioonidele ringkirjaga saadetud teatelehel teatada, kas soovite järgmisi võimlemisriietuse proove: naistele ja tütarlastele trikoo-kostüüme ja meestele pikki pükse. Meesvõimlejate ja poiste trikoosid, samuti poiste lühikesi pükse prooviks ei saadeta. Poiste lühikeste pükste (spordipükste) peale tellimisi üldse ei võeta, kuna need on kohapeal valmistatavad. Pükste värvina on poistel ette nähtud must ja lõikelt olgu nad võrdlemisi lühikesed. Pikkuselt jalge harunemiskohalt kuni pükste alumise servani kümme kuni kakskümmend cm, vastavalt poiste kasvule.

Osavõtjaile saadetud teateleht proovikostüümide kohta tagasi saata hiljemalt 20-ks aprilliks. Proovid saadetakse Teile kohale lunamaksuga. Proovide tellimine on võimaldatud põhjusel, et organisatsioonidel oleks kergem tellimisi oma võimlejatelt vastu võtta, kuna proov võimaldab võimlejaile ülevaadet riietusest.

3) Teatame, et koolid, kes soovivad tellida tütarlaste võimlemiskostüüme (Haridus- ja sotsiaalministeeriumi poolt maksumapandud riietus), samuti poeglase trikoosid, saatku E. Spordi Keskliidule tellimine ühes täpsete numbritega hiljemalt 28-ks aprilliks. Kostüümid saadetakse tellijaile kätte tellimiste järjekorras lunamaksuga.

4) Juhime veel kord kõikide organisatsioonide ja asutuste tähelepanu sellele, et mängude käsiraamatus lhk. 19 ära toodud korraldus — ära saata teateleht 1. aprilliks — on muudetud ringkirjaga nr. 2.

5) Kaugekõne-ühendused valida ainult telefonil nr. 444-28 — Tallinn.

6) Palume kõiki võimlemisjuhte saata oma ülesvõte (foto) hiljemalt 1. maiks s. a. Võimlemisjuhtideks lugeda võimlejaid, kes instruktori lahkudes jätkavad ettevalmistustoid kuni mängudeni.

7) Tellimiste tingimused: Organisatsioonid, kes tellivad meesvõimlejate pikki pükse, peavad saatma tellimise ja selle väärtuse (hind kõigile numbritele à Kr. 3,15) rahas ette.

Poeglase, tütarlaste, meeste ja naiste trikoode-kostüümide tellimiseks jätkub kirjalisest tellimisest, millel organisatsiooni või asutuse esimehe ehk juhataja ja sekretäri allkiri ühes vastava pitsatiga.

Tellimised täidetakse sissetulnud tellimiste järjekorras.

8) Meesvõimlejate pikki pükse tellida ja nende suurust hinnata trikoode numbrite järgi. Pükste numbrid vastavad trikoode numbritele, s. o. nr. 3 trikoole sobivad püksid nr. 3.

9) Juhime kõigi mängudest osavõtjate tähelepanu Tallinna ringhäälingu saatekavale. Nimelt E. Spordi Keskliit annab pühapäeviti edasi harjutuste saatemuusikat ja instruksioone.

Jälgige ringhäälingu saatekava.

10) Tellige võimlemisriietust, sest ainult nüüd on Teil võimalik muretseda oma

organisatsiooni liikmeile ja õpilastele riietust suurmüügi alandatud hindadega.

Nende hindadega riietust muretseda tähendab kõige moodsamat, ettenägelikumat ja suuremat kokkuhoidu.

Ainult E. Spordi Keskliidu kaudu on võimalik tellida riietust sellise kvaliteediga, nii odavalt, s. o. poole hinnaga, ja nii otstarbekohast.

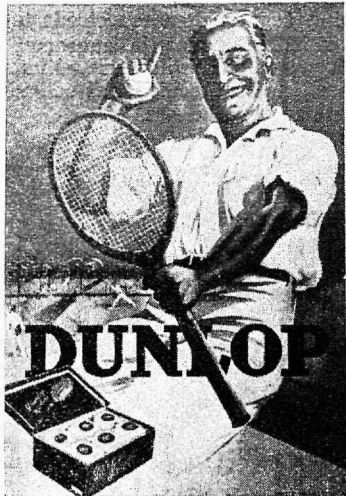

ÜLERIIKLIKUD
VÕIMLEMISE JA
SPORDI MÄNGUD

1934

15.16.17 JUUNIL

TALLINNAS

A/S. MEY & LANDESEN

TALLINN, VIRU T. 9.

SOOVITAB oma tööstuse saadusist en gros ja en detail järgmisi froteest (pesemise) artikleid:

Pesemisnuusikuid paeltega

(Rückenreiber) froteest ja loofahst, ainult loofahst (suured ja väikesed).

Pesemiskindaid (Frotierhandschuhe)

froteest ja loofahst, ainult loofahst, ainult froteest ja kummiiga.

Pesemisrätte (Frotiertücher) loofahst, ja froteest.

Supelkingi (Badeschuhe) froteest mitmesuguseis suuruis ja värves.

KODUMAA VABRIKUTE RIIDEKAUPLUS
HERMAN RÕIVAS.

TALLINN, ESTONIA PUIESTEE NR. 11
KÕNETR. 304-80.

Müük suurel ja väikesel arvu!

FEISCHNER — üle linna kõlab

Ei see koht reklaami vaja.

Ikka õla kõrval õla

Siin koos külastajaid sajad.

C

Hinnad väiksed, kõrged sordid,

Nõnda maitsvad koogid, tordid,

Et kes siin saab suhu pala,

Rõõm end selle hinge valab.

K. & Co.

Tallinna Eesti Kirjastus-ühisuse trükikoda, Pikk tän. 2. 1934.